

Dette værk er downloadet fra **Danskernes Historie Online**

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Ødense Cathedralskole

i Året 1865.

Indhold:

- I. Om Hører Peder Høstrup og det af ham stiftede Legat.
  - II. Skoleefterretninger.
-

Ødense.

Hvens Stiftsbogtrykkeri.

Om Hører Peder Hostrup

og det af ham stiftede Legat.

I Indbrydelsesskriftet for Året 1850 er der gjort
Rede baade for de Odense latinske Skole og Gymnasium
tillagte Legater, som efter 1828 have tabt deres oprindelige
Navn, idet de nu som en samlet Masse danne Stipendie- og
Stipendieoverskudsfonden, og for de Legater, som endnu bære
deres Stifteres Navn og hvis Bestyrelse og Uddeling er
henlagt til særskilte Auctoriteter. Dengang — og mange År
derefter — var jeg uvidende om, at Skolen foruden de i
Afhandlingen anførte Legater endnu havde eet af sidst-
nevnte Art i Vente, og først i Begyndelsen af indeværende
År blev jeg ved en Artikel i Fjens Avis opmærksom paa,
at en Hører Høstrup omrent i Midten af det forrige År-
hundrede havde stiftet et Legat, som med Tiden skulde komme
twende af Skolens Disciple til Gode. Om Legatet selv
giver Schacks Fortsættelse af Hofmans Fundatsamling
5te B. S. 62 f. forneden Underretning, og en Gjenpart
af Fundatsen eller Testamentet, hvorpaa det er grundet, vil
blive meddeelt nedenfor; men allerede den Omstændighed, at
dette Legat vel er det eneste, som er stiftet af en Hører, og
det Særsyn, at en Mand i saa fortrhkte Åar, som Hører-
nes var, har havt Lejlighed til at samle en Capital og an-
vendt den til at oprette et saadant Legat, vækker Lysten til
at lære denne Mand noget nsiere at kjende, og jeg saae
mig da om efter Data, der mulig kunde danne Grundlaget
til et Billed af hans Liv. De Efterretninger, som haves

om Skolernes og navnlig denne Skoles underordnede Lærere i ældre Tider ere i Almindelighed magre og høist usuld-stændige; imidlertid fandt jeg dog Mere, end jeg ventede at finde, og Udbryttet af disse Efterforskninger vil jeg nu meddele i det Følgende*).

Peder Christensen eller, som han udelukkende kaldte og strev sig lige fra sin Skolegang af, Peder Høstrup, var en Søn af Skytte paa Østrupgaard og Gaardmand Christen Pedersen og Anna Andersdatter, begge af Haastrup Sogn i det vestlige Fyen, og han var den ældste af deres sex Børn, fem Sønner og een Datter. I den saa-kaldte „Distinctionsprotokol“ over dem, som have taget Attestats ved Universitetet, er han antegnet som født den 31te December 1699, og saaledes har han rimeligvis selv angivet Fødsels-Dag og Åar, da han tog theologisk Examen, men at dette ikke kan være rigtigt, viser allerede den Omstændighed, at hans Broder Lauritz i Haastrup Sogns Kirkebog angives som født 23de Juli 1700. Hans egen Fødselsdag er vel ikke anført i samme Kirkebog, men han er der nævnet som døbt dominica a festo circumcisionis 1698: en noget besynderlig Udtynksmaade, der vel baade kan betyde før og efter Nytaar; men da 1698 Søndagen før Nytaar var første Juledag, vilde denne Helligdag, hvis den havde været hans Daabsdag, vistnok være blevet betegnet med sit egentlige Navn i Kirkebogen. Derimod var samme År Søndagen efter Nytaar den 2den Januar, og han er da vel født den 31te December 1697, altsaa to Åar tidligere

---

**) Adskillige Notitier skylder jeg Hr. Overlærer Hundrups Belvillie, ligesom jeg ogsaa maa talke Hr. Provst Leth i Svanninge og Hr. Pastor Viberg i Fordløse for deres Bistand med Uddrag af Kirkebøger.

end efter ovennævnte Examensprotokol. — Hvorledes han er kommen til at studere, og naar han er bleven indsat i Odense latinske Skole, kan ikke angives; det kan neppe være skeet før 1710, og muligvis har den bekjendte Stifterinde af Odense adelige Sonfrukloster, Karen Brahe, som fra 1708 af stadig boede paa Østrupgaard i Hastrup Sogn og i hvis Tjeneste Faderen var, havt Indflydelse paa dennes Beslutning at lade den ældste Son studere, da hun var bleven opmærksom paa det opvakte Barns Gaver; ja maastee har hun endog allerede understøttet ham, medens han gif i Skole. Først ved Forordningen af 23de Juli 1756 blev det paalagt Rectorerne at holde Protokol over alle Skolens Disciple, og der haves da ingen aarlige Fortegnelser over Disciplene før 1757; men fra Aar 1718 af haves dog en af Bisshop J. Lødberg auctoriseret „Distribu $\ddot{z}$ Bog over adskillige af den latinske Skoles i Odense Legata“, og i denne Protokol findes han i April 1718 endnu som Discipel i femte Lectie, men senere hen paa Aaret er han Meisterlectianer, og i øverste Classe forblev han de reglementerede to Aar, hvorefter han 1720 gif over til Gymnasiet, og derfra dimitteredes han 1721 til Universitetet, hvor han blev immatriculeret den 19de Juli s. A.*). Allerede i hans Studenteraar begyndte den Brevvexling med Karen Brahe, som vedligeholdt sig næsten lige til hendes Død og hvoraf en Deel er opbevaret i Frøkenklostrets Bibliothek i en Samling Breve fra ham til hende; disse Breve indeholde blandt Meget, som ingen videre Interesse har, enkelte Bidrag til hans eget Levnet. Af det

---

*) Tiden for Dimission og den deraf afhængige „Translat $\ddot{z}$ “ eller Flytning fra den ene Classe til den anden var fra 1665 til 1732 St. Hans Dag: jfr. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler 1809, 1 B. S. 196.

ørste Brev i denne Samling, som er dateret Kjøbenhavn den 30te December 1724, seer man, at hun fulgte ham med Deeltagelse paa hans academiske Vane og lettede hans Op-hold i Hovedstaden ved Understøttelse. Han sender hende indlagt et Nytaarsønske (vel paa Vers), som ikke mere findes ved Brevet, melder som Nyt nogle geistlige Befordringer og slutter med Gjentagelse af Ønskerne i „allerhydmigheste“ Prosa: „Næst et lyksaligt Nytaars Erøfsning med Helbred og Sundhed, Fred, Fryd og Fornsielse med tusind Taksigelser for al Høigunstige Patronesses store imod mig viste Godhed og Forsorg i afgigte Aar, ønsker jeg inderlig, at jeg i mange Aar herefter paa denne Dag maa see Hendes Velbaarenhed ældre. P. S. Takker allerhydmighst for det gode Kjød, som Høig. Patronesse tilstikkede mig: beder ellers hdmighst, at Hendes Velbaarenhed pardoner mig, at jeg indlægger dette lidet Brev til mine Forældre, at det ikke skulde blive borte.“ — Den 19de Marts 1725 tog han theologisk Examens og erholdt laudabilis (samme Charakteer ogsaa for den homiletiske Prøve); i Distinctionsprotokollen staaer rigtignoꝝ «nat. in Fyonia, patriam repetit»; men det kan gjerne være, at han endnu i nogle Aar er forbleven i Kjøbenhavn, indtil han 1729 efter anden Lectiehører Hans Oluf Helleseens Befordring til geistligt Embede og Michael v. Havens Oprykning til 2den Hører blev ansat som nederste Hører.

De knappe Indtægter, som vare forbundne med denne ringeste Skolepost (lidt over 100 Rd.), i Forbindelse med de mange uafviselige Udgifter, som hans nye Stilling fordroede, synes at have sat ham i ikke ringe Forlegenhed; han klager da sin Nød for Karen Brahe og beder om Hjælp i et Brev af 14de September 1729, der begynder, som sædvanlig, med Nyheder, men ender heelst anderledes. Det lyder

saaledes: „Høicædle og Velbaarne Tomfrue, Høigunstig Patronesse! Den forstrækkelig Torden og Lynild, som her var den 8de Septembris om Aftenen og Natten, har ikke lidet forfærdet Byen, og er venteligt, at somme ere blevne noget bedre derefter, sørdeles slutter jeg, at Atheister, som ikke ere for gamle og forgroede i Forhårdelse, maae dog falde paa de Tanker, at der er en Gud til; thi ingen kan mindes saa stærk Lynild, det ene Glimt i det andet, som al Jorden kunde have været skinnende Ild, og et Tordenskrald varede næsten en halv Time. Ved Kirken vare vi sørdeles bange, siden vi veed, den trækker gjerne efter høie Steder. Dersom Høigunstig Patronesse ei i Unaade vilde optage min Driftighed, er min underdanig Bøn til Hende, at Hun vilde være af den Godhed at laane mig 40 Rd., eftersom jeg er udi stor Betryk og kan ingensteds bekomme dem; jeg vil sandelig give Hendes Velbaarenhed min Bexel derfor, at jeg, saasnart mig muligt er, med underdanig Takfigelse vil restituere dem: jeg skal have en Kakkelovn, mine sorte Klæder vendt, hvilke jeg gaaer og slider for nær af Mangel paa Penge, og skulde derforuden have en ny fort Klædning, siden jeg ikkun har den ene at gaae hver Dag udi; Brænde skulde jeg have kjøbt til Vinter; jo længere man bier, jo dyrere den bliver; mangler derforuden adskilligt andet, som jeg maa lade staae tilbage; men dette kan jeg uforhigængelig undvære. Alle mine Penge ere sandelig ikke mere end et Par Sldr., der gaaer daglig Penge til Kostten og andre daglige Udgifter, og Kostpenge bekomme vi ikkun to Gange om Året*); det første Åar er derfor det værste, siden man

---

*) Efter Frederik d. Andens Fundats af 5te Marts 1572 skulde Skolens Lærere og 30 Disciple have Kostten i Graabrode-Kloster eller Hospitalet; men allerede ved Rescript af 18de Mai 1689 var

skal have alting og har intet dertil; thi i Conditioner kan man intet fortjene videre, end man snart kan slide paa Stedet; enhver skal vidne med mig, at jeg oder intet unhyttig, men naar man skal voere iblandt Folk, undseer man sig ved, at man ei er som andre. Kunde min underdanig Begjering finde Venhør, vilde jeg sandelig prise mig lykkelig, siden jeg paa denne Tid er bekuhittet. Varter i dybste Ædmighed Høigunstig Patronesses gode resolution, som med bestandig Helbreds samt al Vessignelses og Fornsielshes trofaste Erøfning lever Høigunstig Patronesses underdanig Client og uafladelig Forbedere P. Hostrup."

Hvorvidt han har faaet sin Begjering opfyldt, vides ikke*); imidlertid bleve Udsigterne snart forholdsvis lysere for ham; allerede i Marts 1730 underskriver han Distributusprotokollen som 2den Lectiehører (efter Frederik Østrups Afgang) og da i Slutningen af samme Åar Hans Jacob Zimmer var blevet befordret til Præst, blev han 3die Lectiehører; i Slutningen af Marts 1733 findes hans Navn i Protokollen paa 4de Lectiehørers Plads, hvilken Plads han fik ved Hører Michael v. Havens Befordring.

I de fem første Åar efter at have tiltraadt sin Hørerpost i Odense, synes han at have været Karen Brahe's stadige Correspondent; han sender Bogcataloger og melder,

det bestemt, at Rector og Conrector istedetfor Kosten skulde nyde Kostkorn, og ved Rescript af 31te December 1711 blev det endvidere tilladt, at Hørerne istedetfor Kosten maatte opbære ugentlig 1 Rd. i Korn efter Capitelstatxten.

*) Karen Brahe har blot udenpaa Brevet angivet dets Indhold med de Ord: „d. 14de Septemb. Beretning om den forfærdelige torden og lyn Ild som var i Odense d. 8de. Her Gud lod see stor Barmhjertighed at Ej uden Ett sted nær St. jørens port [brændte]. Ere være Gud.“

hvad Held han har havt med Indkjøb af Bøger for hende; men især indeholde hans Breve allehaande Nyheder fra Odense og København (de sidste undertiden efter „den skrevne Avis fra Kbhvn.“), Efterretninger om geistlige og verdslige Personers Besfording eller Decoration, Hofbegivenheder, mærkelige Dødsfald, Udtog af Prædikener ved Ordinationer eller andre særegne Leiligheder: Alt af ringe eller ingen almindelig Interesse; nogle Exempler, hvoraf man kan danne sig en Forestilling om disse Meddelessers Bestaffenhed, forekomme i de Breve af ham, som ovenfor ere anførte eller nedenfor ville blive anførte. Mere Interesse have enkelte Breve om Krigsbegivenheder (i den polske Successionskrig) og andre, hvori han udførlig beretter om de Undersøgelser, som fandt Sted i Odense og andre fhenske Byer i Mordsager, der dengang i høj Grad fængslede Publicums Opmærksomhed og hvoraf den ene angaaer Mordet paa Sognepræsten Joh. Frederiksen Hornemann i Kjerteminde (s. Pastor Strøms Afh. i Samlinger til Fyns Hist. og Topogr. III B. 1 H. S. 19 ff., hvori Høstrups Papirer ere benyttede). Mest levende var Høstrups Correspondence med Patronessen i Aarene 1730—32; fra 1733 og 34 findes kun saa Breve, og intet fra de to følgende Aar; rimeligtvis har Karen Brahe i sine to sidste Leveaar været saa svagelig eller afstådig, at hun ikke satte Priis paa at erholde de sædvanlige Beretninger. Her ville vi kun dwæle ved de Partier, som mest angaae hans Person og Stilling.

Tidlig lærte han at indsee, hvor vigtigt det var til Besfording at have Patroner, og maafsee tænkte han allerede 1730 paa at søge Præstekald; dertil figter, mener jeg, den Ytring i et Brev af 7de December s. A. „Jeg havde endelig ønsket, at Høigunstig Patronesse ikkun ved en Skrivelse

vilde havt den store Godhed at insinuere mig hos Grev Rantzov, at han kunde kjende mig"; hvorimod det er mere uvist, om han figter til et Kald, som han attraaede, eller til en Eiendom, herom han paa K. Brahes Begne skulde erkndige sig, naar han fortsætter: „I den begjerte Post har jeg consulteret Hospitals-Forstanderen Mr. Østrup, som derudi bedst er knndig; han sagde, der var ganske ingen Tiender, som jo vare perpetuerede, og de som ligge til Bispejtolen, ere fæstede Bispejs Livstid; den Falsen, som en Commissionair paa Anders Billes Begne oppebær Indkomsten af, kommer til Auction, naar Bille engang ved Døden afgaaer.“ Men i Aaret 1732 tænkte han for Alvor paa at føge Præstekald. Rækken af Brevene fra dette Aar begynder med et versificeret Nytaarsenske efter Datidens Smag, hvorfaf man kan domme om hans Digtergaver; for vor Tids Øren slinger det næsten parodiſt. Titelen er: „Underdanig Gratulation til Høicdle og Belbaarne Jomfrue Jomfr. Karen Brahe til Østrupgaard, Høigunstig Patronesse paa Nytaardsdag 1732. I dybste Ædmighed offereret af Hendes Belbaarenheds underdanig Ejener P. Hostrup.“ Digtet gjengives her med Originalens Retskrivning og lyder saaledes:

Bor blanke Nyt Aars Sool paa Pørle-Buen render,
Dg sine Saffran-Hjul alt han mod Vesten vender;
Med Rosen-tegnet Glands den Himlen har besprengt,
Med Inje Flammer, som med Sølv og Guld formengt.

Jeg færdig er, og vil mit Vers med Posten sende,
Hand kommer en af sted, og det faar ingen Ende;
Det ene sinker mig, ach dobbelt Nood og Meen;
Den Post hand nøler saa, Hand er saa meget seen.

Jeg Beed, Høigunstige Hun en optager ilde,
Hvad sildig kommer frem, naar før Mand gierne Bilde;
De lam, som Labans Hjord hani sildig havde føsd,
De gode Bare, og Hand ikke dem forsød.

Der kommer meget frem, som Hiertet meener ikke;
 Men bort med saadant, jeg mig en deri fand skilke:
   Jeg er en lodden, og en hykler for Profit,
   Det aldrig Vøret har, og skal en blive Mit.

Min Bon allene fun af Hiertets Andagt stiger,
 Og op til Himmelens ret som et Øffer figer*)
   At Patronesse end maae telle mange Aar,
   For Hun fra Tiden bort til Ewigheden gaar!

Gid Alders Hvide Sne, Solv-pudret Haar og lokke
 Forsøve Isen, dog gid ingen Afmagt rokke
   Det Hoved, Haand og Fod, det legem hvorudi
   En Wedel Siel har boed Aar over syv gang Ti.

Gid Hendes Fiender maae sige: See Vi tabte,
 Skoent vi med aaben Hals mod Hende samptlig gabte;
   Men Gid Hun sige maae: Gud hjalp mig dog, Jeg Bandt,
   Dg deres Anslag blev til lutter Spee og Tandt.

Hun staae som lilie, som Rosen-Træ i Enge,
 At ikke Blad og Green skal ned til Jorden henge:
   Men bære ved sin Bon og Almis immier Frugt,
   Der stiger op til Gud med sond og lislig Luggt.

Gak Nyt Aars heele Sool foruden Skye og Bøde
 Paa Himlens Hvelving frem med lutter lyft og Glæde;
   Driv sorte Skyer bort, lad ingen Græde-Danip
   I Bore Dyne staae, som Pærle-Dug i Svamp.

Det er min Hiertens Suk, ieg en kan holde inde,
 At Himlen livets Traad saa lang og sterk vil spinde,
   At Gunstig Patroness i mange Aar paa nye
   Seer denne skionne Dag med Glæde at opgryne.

I Begyndelsen af samme Aar 1732 viser der sig Udsigt for ham til at faae et Præstekald, rigtignok med den beænkelige Tilgift af en Enke med 5 Børn samt den af hendes afdøde Mand efterladte Gjeld. Han skriver derom i et

*) d. e. hafter.

Brev af 21de Februar s. A., der her gjengives fuldstændig med Indbegreb af den ligegyldige Indledning: „Høiædle og Velbaarne Tomfrne Høigunstig Patronesse! Provsten for Studenterne i Kjøbenhavn har paa Communitetet efter Kongl. Befaling holdt en kraftig latinſt Tale til Studenterne, og forbudet dem at freqventere nogen conventicula, og foreholdt dem, hvor stadelig den Pietistiske Sect er i Henseende til Steden, Tiden og Personerne med Videre. Og Politie-Mesteren har faaet Befaling, at hvor han i nogen Forsamling finder dem, skal han jage dem bort. Hr. Jørgen Bloch i Næraae er i Mandags Morges ved Døden afgangen. Enken er 29 Aar, har 5 Børn og et Stiv-Barn, som bliver udsat til Formyndere; hun har af Hovenbech paa Torpegaard faaet Forsikring at blive ved Kaldet. Hr. Hans Steenstrup i Nyslinge, som var S. Biskop Lodbergs Fa-mulus for et Par Aar og er Enkens Søskendebarn, som til mig i Tirsdags Aften, fortalte mig det, da jeg alt havde spurgt det og grublet derpaa, han er født der i Præstegaarden; hvorpaas jeg sagde: jeg havde tænkt derpaa, hvilket var det, han inderlig ønskede, om Gud vilde give mig i Sinde at resolvore dertil, men han var saa ørlig, han sagde, der var 600 Rdl. Gjeld, hvilket ei vilde dølge, for at vise, om saa stete, at han havde været min Ven; kunde man faae nogen assistance til at kjøbe Præstegaardens Besætning, kunde man vel resolvore dertil; man kommer ingensteds uden Gjeld. Jeg skrev ham strax om Morgenens til, efterat han havde været i Næraae om Natten til anden Middag og villet fulgt mig til Hovenbech; han svarede mig, at han ønskede, jeg maatte styrkes i at fuldføre mit Forsøt til Guds Ere. Gjeld er en tung Vyrde foruden de andre Bekymringer, vilde derfor underdanig høre, hendes Velbaarenheds gode Raad,

og om Hun raadede dertil, om jeg da turde bede om nogen assistance hos hendes Velbaarenhed imod Forsikring; men jeg frygter, det taaler ingen Forhaling. Om jeg kunde faae det uden Enke og Born, vilde jeg sandelig ei; thi jeg sluttede, det samme vilde igjen ramme mine. Næst al Velsignelsets Ønske lever jeg Høig. Patronesses underdanig Ejener P. Hostrup. P. S. Jeg veed, jeg kunde reussere, om det ei blev forsømt." Hans Uro og Lyft til Kaldet i Næraae, endog med alle dets Byrder, skinner her tydelig igjennem; nogle Maaneder efter er han allerede mere resigneret, sjøndt det lader til, at Patronessen har interesseret sig for ham hos høiere Vedkommende og sendt ham et Anbefalingsbrev, der skulle lette Beien for ham. Haabet er ringere, og et andet Kald er ledigt, som han ogsaa kunde føge. Han taler om sine Udsigter i et Brev af 5te Mai 1732, hvilket jeg ligeledes vil meddele fuldstændigt, da det tillige giver en Mundsmag paa, af hvad Art de Nyheder ere, hvorom han i Almindelighed giver hende Underretning: „For Høigunstig Patronesses store Forsorg takker jeg underdanig; jeg har spurgt, at Mange skal have overløbet Geheimeraadinden (Rantzau?) for recommendation til bevidste Kald. Hendes Velbaarenheds Brev sit jeg i Aftes halvgaen 5, og Kjøbenhavns Post er gaaet om Morgenens, og kan nu ei blive sendt før med næste Post, og altsaa ere løbne mange forud; Greven skal endnu, som jeg hørte paa Domfrue-Klosteret, være i Kjøbenhavn, siden han skal have været dødelig syg af en Halsbýld, efterat han havde taget Afsked fra Hove, og derover maatte opsette sin Reise. Anders Larseus Søn, min Med-Collega*) spurgte,

---

*) Den her nævnede Anders Larsen er vel Kjøbmand og Kirkevæge Anders Lauritsen, (Mumme Beskr. over St. Knuds Kirke S. 172 f.), en Bondesøn fra Landsbyen Ejskov i Haarslev

om jeg ei vilde føge Søllinge Kald, hvilket hans Moder havde bedet ham: men det kunde være bedre med det andet, var det Guds behagelige Billie. Gud være imidlertid øret for det, jeg har, i hvorvel det er tungt, men det er igjen det bedste, at dertil behøver jeg ingen Studering. Jeg var i Fredags Eftermiddag før at gratulere Bisshoppen*), men til al Lykke var Bisshoppen ei hjemme; siden kom jeg til Auctionen til Mons. Hals**), som sagde, han alt havde været hos Bisshoppen og gjort Hendes Velbaarenheds og ganske Tomfrue-Klostrets gratulation. Havde jeg da truffet Bisshoppen, maatte han have tænkt, at en af os løb paa sin egen Haand med Liumstang. Om Stolen (?) har jeg talte med Famulo, som bedst kan proponere det for Bisshoppen. Bisshoppens Ordination med 4 Personer var behagelig, og hans Maade kom nær overeens med Herslebs, undtagen at hans Stiil og Diction er ei saa vidtløftig, som heller ikke gjøres nødig; han criticerer først og lægger Grund, og siden drager usus og moralia deraf, som er den rette Maade. Texten var 1 Cor. 9 V. 24; forestillede smukt Christendommens Løb med alle de Forhindringer, som kan forekastes, og siden de Midler, som hjelpe til at fuldføre dette Løb, tagne af de Ords Anledning, som følge efter: Hver den, som kæmper,

---

Sogn, hvorefter hans Børn toge Familienavnet, og den Medcollega, Høstrup her mener, er da denne A. Lauritzen Søn af andet Egteskab Niels Eilskov, som dimitteredes fra Odense Gymnasium 1723, var Hører ved Odense Skole 1731—34 og derefter blev Sognepræst i Aal ved Barde. Hans Moder var Kirsten Mathisdatter, Datter af Mathias v. Westen, Foged paa Lundsgaard.

*) Den nylig besikkede Chr. Namus.

**) Sandsynligvis Bonaventura Gottfr. Hals, en Søn af Rektor Niels Andersen Hals; han døde som Student i Odense i en høi Alder (jfr. Blochs d. syenste Geistl. Hist. B. I S. 411).

holder sig fra alting etc., hvilket jeg siden vidtløstigere skal fortælle hendes Velbaarenhed.

Urbani Regii Skrift kunde jeg ei faae for den vældigbydende Mag. Friderich, bad ham dog, han vilde cedere mig den Bog til Hendes Velbaarenhed, der var intet ved at gjøre: Christiani Chemnitii Bergiſ Mein Nicht ſik jeg dog for 1 Mk. De andre ere ei endnu komne for, Gotholds Sieg und Sieges Bette kommer ſtrax for i Morgen, men veed, jeg faaer den ei, siden en Bis har en vældig og ample commission paa den for en Krigsmænd. Den Fransøſiske Ambassadeur Gemahlin Comtesse de Blelo er i afgigte Uge med en ung Comtesse kommen i Barselseng. Major Kalchreuter er bleven Oberft-Lieutenant titulair. En Brinds af England eller Hannover skal være, som ſiges, forlovet med en stor Person ved Hove, nemlig Kong. Søster. Næst al Belsignelses Ønske, med bestandig Sundhed, lever jeg Høi-gunſtig Patronesses underdanig Ejener P. H."

Intet af de twende nævnede Præstekald ſik han dengang, og hvorvidt han siden har ſøgt geiftligt Embede, vides ikke; til at prædike havde han østere Leilighed ſom Hører, baade i Odense og vel ogsaa, naar han enkelte Helligdage opholdt sig paa Østrupgaard eller hos ſine Forældre i Nærheden af denne Gaard. To Prædikener, den ene holden paa tredie Paafedag og ſkrevet med hans Haand, den anden en Øndagsprædiken i Fasten og under hans Navn findes i K. Brahes Bibliothek (Bogelſang Catal. Nr. 236 og 239). Til en Opfordring fra K. Brahes Side til engang i Pintſen at prædike paa Landet ſynes at figte følgende Ytring i et Brev af 7de Juni 1734, det ſidste Brev i Samlingen: „Deg vil næst Guds Hjelp komme paa Fredag, men siden jeg i 5 Ugers Tid har havt 3die Lecties Disciple at tage

Vare tilligemed mine egne, hvilke ere 63*), kan jeg sandelig ei faae Tid til at prædike og skal strax Søgen-Dagen efter Helligdagene her ud igjen; beder derfor, Hendes Velbaarenhed pardonerer mig denne Gang; thi her har jeg ingen Tid til at tænke derpaa, og hos dem ikke heller, siden der bliver kun een Dag til at komme paa hver Sted.“ Af samme Brev sees, at hans Moder dengang var sygelig: hvorfor han spørger, om han skal tage Noget af den Medicin med, hvorfra han tidligere har sendt en Portion til hende. Dengang levede Forældrene begge endnu; Faderen døde 1735, 66 Aar gammel; Moderens Dødsaar kan ikke findes i Haastrup Kirkebog; hun har neppe overlevet Sønnen, da denne vel ellers havde omtalt hende i sit Testament.

Om Hostrup's Livsforhold efter 1734 ere Optegnelserne sparsommere. Som 5te Lecties Hører betegnes han i det Universitetsprogram, som udkom i Juli 1740 i Anledning af hans og 13 andre Magistres Creation; og i det Testament, som er affattet kort før hans Død, ligesom ogsaa i den 1745 udkomne Disputats, hvorom Mere siden, kalder han sig selv øverste Hører. Han maa altsaa sikkert have havt denne Stilling i Skolen i de senere Aar af sit Liv; men mindre sikkert er det, naar han fik denne Embedstittel, som han, besynderlig nok, i flere Aar synes at maatte have deelt med sin Formand. Af Gavn var han vistnoek øverste Hører allerede fra Slutningen af 1735 af, da Søren Blighfeld formedes Svagelighed maatte antage en Vicarius (jfr. Bloch F. G. H. I S. 518), hvilken Vicarius dog, ligesom hans Eftermænd, kom til at løse med nederste Classe,

---

*) Det var vel i Vacancen efter Hører Eijskous Bortgang, og det angivne Antal indbefatter begge Lectiers Disciple.

imedens H o s t r u p fik 5te eller øverste Lectie (i Mesterlectien læste kun Rector og Corrector); men Blichfeld beholdt dog 5te Lecties Hørers Emolumenter og Navn, og som saadan figurerer han endnu 1751 i Distributionsprotokollen*).

Det var uden Tvivl i Egenskab af øverste Hører, at H o s t r u p ved Reformationsfesten 1736 d. 31te October holdt Inbetalten paa Skolen, imedens Corrector Søren Andherzen holdt den paa Gymnasiet (Bloch F. G. H. I S. 429)**); ogsaa Blichfelds Vicarius, den lærde Povel Holm holdt ved samme Leilighed en Inbetalte***). Ingen af disse tre Taler er trykt, men af H o s t r u p s og Holms findes Afskrifter i Karen Brahes Bibliothek (j. Bogelsangs Fortegn. Nr. 244—246). H o s t r u p s er skrevet med hans egen Haand; paa Titelen og Mottoet****) nær er den dansk, og han gjennemgaaer deri fortelig Kirkens Historie, baade i Almindelighed og i Norden, fra de første Tider, skildrer med stærke Farver og spottende Pavens og den catholske Geistligheds Overmod og Laster og gaaer derpaa over til at fremhæve Luthers Fortjenester. Denne isvrigt temmelig lange Tale røber ikke ringe Beltalenhed og er vel skikket til at fåengse de Tilhørere, for hvilke den var bestemt, idet den er fuld af snurrige, tildeels barokke Billeder, Lignel-

*) Han levede 6 Aar efter H o s t r u p s Død og blev begravet 15de September 1752.

**) Om Rector Thomas Nabhe havde nogle partes i denne Auledning, og hvor, vides ikke.

***) Titelen paa Holms «Oration» er: Opposita iuxta se posita clarius eluescunt; den er isvrigt paa Dansk, ligner mere en Prædiken og er noget tør.

****) Mottoet er:
Lutherus decimum confecit strage Leonem;
De clava noli quærere, penna fuit.

ser, bibelske Illusioner og Anekdoter. Maneren vil hjendes af følgende Exempler: „Men Gud, i hvis Haand Tidernes Omskiftelser ere, viste Verden sin Magt i Skrøbelighed, opvakte Lutherum, der står en stor Flig af denne romerske Hores Purpur, hvilken, som vil siges at sidde paa Peders Stol, kunde aldrig sidde saa beklædt med Purpur og Skar-lagen og saa forgylt med Guld, dyrebare Stene og Perler, dersom hun og ikke hos sine mange Bande misbrugte Peders Fiskekrog.“ I en Skildring af Pavernes store Bælde hedder det: „I alt dette vare de dog fattige, nok havde de udvortes, men intet indvortes, som de fattige Biinkjeldere, der uidentil ere behængte med en stor Krands og en tjk Bacchus, men har ingen Biin;“ — og noget nedenfor: „I det store Slag ved Fodvig i Skaane blev i Kong Nicolai Tid Aar 1135 fundne slagtede paa Valpladsen 5 Bisper og 60 Præster: en glædelig Træfning for Studentere!“. — Slutningen lyder saaledes: „Nu har den lutheriske Kirke saalænge med sin Emanuel ædt Smør og Honning, at den forlængst er kommen til Skjels Alder, har fastet Vedebaandet og kan gjøre visse Trin med Fodderne, uden den frivillig vil lade sig forlede til at snuble. Gud forbyde, at de papistiske Skifte, som forlængst i disse Lande ere begravede, skulde nogensinde, nu de ere forsulede, igjen blive opgravede, hvilke skulde stinke værre end Lazari Legem stank i Graven, førend det blev opvakt. Lad os aldrig falde fra den evangeliske Sandhed, som blev ført til Lyset ved vor Gamaliel Lutherum, ved hvis Fodder vi saalænge har været opdragne, saa at den efter Lutheri Spaadom maa blomstre her i Norden indtil Verdens Ende. Endskjøndt der ere mange onde, de trofaste ere saa og de fromme borte fra Landet, saa lad dog de saa staae i Gabet for Folket; er nogen en gudfrygtig

Noah, da byg for hans Skuld en Ark; er nogen en retfærdig Loth, redde for hans Skuld et lidet Zoar; er nogen en gudfrøgtig Daniel, tilstop for hans Skuld Løvernes Mund. Udfrie os vor Saligheds Gud; rense Helligdommens Kar, gyd Olie i Lamperne, tag Thyen af Lyset, gjerde det Revet(?) om din Viingaard, indhegne din Faaresti; samle dertil Kalaler og Lapper i Norden, Malabarer og Indianer i Sønden, at der maa blive een Hjord og een Hyrde! Lad ikke Røvrene fordærve Viinbjergene, Ulvene ikke adsprede Hjorden, Bildbasser ikke omkaste Træerne! Din Kirkes Fosterfader, vor Allernaadigste Arve-Herre og Konge, Kong Christian den 6te, velsigne o Gud! at hans Velsignelser maae overgaae alle hans Fædres; befæst hans Throne, beskytte hans Lande, lad ham lange leve og sildig faae Livsens Krone. Vor Allernaadigste Dronning, Dronning Sophia Magdalena læg, Jesu, op til dit velsignede Bryst at udsuge deraf din Kjærligheds Sødhed. Hans Kongelige Høihed, vor Naadigste Arveprinds og Herre, Prinds Friderich, voxe som et Træ, plantet hos Vandbække, grønnes, udflyde sine Rødder og give Frugt og Skygge til alles Fede og Bederqvægelse! De Kongelige Princesser samle sig, som Martha og Maria, at sidde i Andagt ved Jesu Hødder! Naadfør Hans Kongelig Majestets Raad, gør Achitophels Anslag til Daarlighed, giv Husai Raad Fremgang! leve stedse under Herrens Baretægt fra Cederet paa Libanon indtil Isopen i Dalene; og lad saa den Oldenburgiske Stammes Regjering i disse Lande opholde tilligemed Verden."

I et af de i det Foregaaende anførte Breve falder han selv sit Skolekald tungt; imidlertid blev han i det indtil sin Død, men søgte derhos Tid efter anden at skaffe sig de Qvalificationer, der kunde bane ham Veien til Befordring,

vel nærmest i Skoletjenesten. Jeg har allerede ovenfor besørt, at han 1740 blev Magister; han tog Graden, til hvilken det dengang ikke var nødvendigt åt levere nogen trykt Afhandling, tilligemed 13 andre den 8de Juli 1740, og i denne Anledning udstededes et Program af Universitetets Rector, hvori Candidaterne nævnedes. Den nærmeste Impuls til dette Skridt synes at være givet ved den da nylig udkomne Skoleforordning af 17de April 1739, som — imedens den § 8 opfordrede Hørerne i Skolerne til efterdags at lægge Vind paa at fortjene at ascendere til Conrectorater og Rectorater, saasom Kongen derpaa ved forefaldende Vacance vilde reflectere — derhos tillige paany indskærpede den lige fra Reformationens Tid fastsatte, i senere Anordninger idelig gjentagne, men alligevel hyppig overtraadte Bestemmelse om Betingelsen for Erholdelsen af de høiere Skoleembeder. Det hedder nemlig i samme Forordnings § 5: „Ingen enten Rector eller Conrector maa tiltræde noget deslige Embede i en stor Skole, førend Vor allernaadigste Lov libr. 2, Cap. 18, Art. 3 saavel som Vor for det Kongl. Universitet i Vor Residentsstad forbedrede Fundations 46de Artikel allerunderdanigst er efterlevet: hvorudover, naar Nogen i Vor Kongel. danske Cancellie herefter allerunderdanigst søger deslige Embede, da skal han være pligtig at godtgjøre, at han enten er Magister Philosophiae eller med Professorum Attest bevise, at han er dygtig ved første Promotion at tage Magisterii-Graden hvilket saafremt han ei efterkommer, da ville Vi ikke, at hans allerunderdanigste Anførsning Øs til Allernaadigst Resolution maa forestilles.“

Det eneste trykte Skrift, som haves af ham, er en Afhandling om vanskelige Steder hos Curtius; dens fuldstændige Titel er: Syllabus emendationum et illustratio-

num in loca quædam difficiliora Q. Curtii Rifi, quem auspicio divino et annuente Augustissimo publicæ disquisitioni submittit Petrus Hostrup, Mag. Phil. et Coll. class. supr. sch. Othen., defendant nobilissimo et ingeniosissimo Petro Anchersen, in Auditorio superiori. Ad d. XXVI Maii A. MDCCXLV. h. ante m. s. Havnæ, typis Ernesti Henr. Berlingii. 32 pagg. in 4to. Titelen viser tydelig, at det er en Disputats, og vi have da her den Besynderlighed, at han har disputeret eller i ethvert Tilfælde udgivet en Afhandling, som der skulde disputeres over, fem Aar efterat han var blevet Magister. Af Udtrykket annuente Augustissimo synes ogsaa at kunne sluttet, at der hørte Kongelig Tilladelse til en saadan Act, maaske fordi den foranledigede, at han i nogen Tid maatte være borte fra sit Embede. Afhandlingen er dediceret til hans «Mæcenates gratiosissimi» Geheimraaderne, Greve Chr. Rantzau til Brahestborg og Greve Joh. Ludv. Holstein til Lethraborg, samt til Fjens Bislop Chr. Rasmus; i Indledningen figer han, at han har valgt dette Emne af Hensyn til og til Gavn for sine Disciple, med hvilke han i Skolen læste Curtius og hvilke paa denne Maade bedst kunde oplyses om de vanskelige Steder i denne Forfatter*).

---

*). Dette lyder ret net og giirligt paa Latin saaledes: Specimen quodam publicæ disquisitioni subiecturus diu hæsitavi, quam materiam eligerem: verum dum Curtium iunioribus curæ meæ commissis exposui, alia atque alia loca difficultatem quandam habentia animadverti. His itaque emendandis, illustrandis, et quæ sparsim apud alios inveniuntur, colligendis operam meam horis subsecivis quam rebus alienis, nec quæ nostræ erant arenæ impendere malui. Quid enim prodesset, si artem nec ullis utilem nec discipulis mihi vel traditis vel tradendis profuturam in scenam producerem? quum etiam dentur artes, quibus aut exigua prudenteria inest aut mediocris utilitas quæritur. Ne igitur superva-

Dette lille Skrift, som har støfftet Hostrup en Plads i N. M. Petersens D. Litt. Historie (IV. S. 261 og 263) iblandt Datidens Philologer, er vel ligesom Erhvervelsen af Magistergraden foranlediget ved det Ønske at forstaffe sig et Navn i den lærde Verden, og derved lettere Adgang til Befordring; men denne Befordring opnaaede han ikke. I det følgende Åar faldt han i en Sygdom; i August Maaned gjorde han sit Testament, og han døde i en af de sidste Dage af samme Maaned. Dødsdagen er ikke anført i St. Knuds Kirkebog, derimod staaer der: „1746, 2den Septbr. blev Hr. Mag. Peder Hostrup Collega scholæ nedsat i St. Knuds Kirkes Begravelse under Alteret.“ Testamentet, der indeholder Bestemmelserne om det Legat, han har stiftet, er, som allerede ovenfor omtalt, astrykt i Schacks Fortsættelse af Hofmans Fundatsamling, men ingenlunde correct; det lyder tilsigemed den kongelige Confirmation saaledes efter Originaldocumentet, der findes vedlagt Legatprotokollen:

Wii Friderich den Femte, af Guds Maade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dithmarsken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst; Giøre alle Bitterligt: at efftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert, Vores allernaadigste Confirmation paa effterfølgende Forskrivelse, lydende Ord effter andet saaledes:

canea pro necessariis, falsa pro veris, ac dediscenda pro discendis proferrem, pauca hæc ad Philologiae studium facientia in lucem edere consultum duxi, ut hinc etiam aliquid emolumenti ad disciplinæ meæ alumnos redundaret. Etenim supra dicta lectoribus non magis proficiunt, quam calvo pecten, surdo cithara aut cæco speculum: et profecto inutilium ignorantia lucrum est. etc.

Udi Herrens Nafn haver jeg underskrevne Peder Høstrup*) Philosophiæ Magister og øverste Hører udi Odense Latinſke Skole, med Velberaad Hue paa Hans Kongelig Mahts, min allernaadigste Konges og Herres allernaadigste behag, besluttet at giøre denne Anordning om de faae Mådler, jeg nu kunde efterlade mig, hvis det skulle behage den allerhøjeste i denne min Svaghed at bortkalde mig herfra. Er det derfore mit faste Forsæt, om jeg nu i denne Svaghed og eenlig Stand skulle bortdø, at mine twende Brødre navnlig Christen Christensen i Svanninge og Anders Christensen i Hostrup her i Fyhn, efter min Død skal udbetales forud af mine efterladte Mådler enhver for sig Et Hundrede Rigsdaler, som gør i alt Toe hundrede Rixdaler, hvilke 200 Rd. skal dem begge i egne Hænder af Provsten i Odense Herred leveres, naar Registering og Auction er holdt og min begravelse og andre nødvendige udgifter ere afdragne; Hvilke penge skal tiene dem til nogen erstatning paa deres tagne Skade ved den fordervelige Øvægsnyge, de øvrige Mådler skal Provsten i Odense Herred blive ved at administrere og det paa efterfølgende Maade: 1ste. Skal Provsten i Odense Herred omgaaes den øvrige Capital, som andre umyndige Børnepenge, da Hand for sin umage skal have den 6te Skilling af alle indkomne Renter. 2det. Ryder mine Brødre saa lenge de lever samme Capitals Renter, naar den forhen nevnte siette skilling er fradraget paa den Maade, at ingen, i hvad gields fordring det end være kan, derudi maa giøre indførsel. 3die. Med mine Brødrebørn og Brødre-Børns-Børn i 3die Leed forholdes det paa samme Maade som med mine Brødre. 4de. Lige-

*) Schack har her og i det følgende, ligesom Afskriften i Legatprotokollen: Haastrup.

som mine Brødre-Børn og Brødre Børns Børn i 3die Leed i Kjøn og tal tager af eller til, inddeles Renterne paa dem, i faa mange lige portioner som der ere Personer. 5te:
 Naar alle mine Brødre Børn og Brødre Børns Børn i tredie Leed ere døde, overleverer Provsten i Odense Herred ald den efterlaade Capital til Biskoppen i Odense, da Hand samme administrerer som andre fattiges Penge, paa den Maade, at halvdeelen af Renterne uddeles til 2de fattige og flittige Discipler i Odensee latinske skole, alt efter Rectoris gothefindende paa Hans Samvittighed, siden jeg i Odensee Skole ved min sparsommelige Huusholdning har tillagt mig samme penge, og er det at agte at ingen af Disciplerne uden i*) 5te og Mesterlectie maa have samme Stipendum, og beholder den som engang har faaet det, indtil Hand Skolen forlader, om Hand i sin stikkelselighed og flittighed forbliver; den anden halve Deel af Renterne deelles ud under Biskoppens opsigt til trende**) fattige og nødslidende geistlige Enker af Odense Bye. At dette som forskrevet er, uryggelig og i alle sine puncter og Clausuler skal blive holdet, haver jeg en allene det selv undertegnet og forseglet, men endog ombedet Belædle og Høylærde Hr. Professor og Rector Scholæ Thomas Aabye og Belædle og Høylærde Hr. Professor og Con-Rector Søfren Anchersen i Odensee dette med mig at undertegne og forsegle til Bitterlighed og Beviis, at jeg dette ved fuld Forstand med egen Haand og Signete haver underskrevet og forseglet. Odense den 23de Augusti 1746,
 Peder Hostrup (L. S.); At Mag. Hostrup haver dette Instrument som et Testamente og sin sidste Willie med fuld

*) Istedtenfor uden i har Schack feilagtig udi.

**) Hos Schack staaer, ligesom i Afskriften i Legatprotokollen, tvende.

fornufft og Velberaad Hue egen hændig underskrevet og beseglet, det Testerer Vi underskrevne effter begiering til Bitterlighed, Odensee ut Supra, Thom. Aabye (L. S.) S. Anchersen (L. S.); Da saafremt fornevnte Peder Hostrup forrige Collega Scholæ i Vor Kjøbstæd Odense, som siden ved Døden skal være afgangen, sig ingen Livs Arvinger haver effterladt, ville Vi bemeldte forskrivelse udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saasom den heroven indført findes, allernaadigst have Confirmeret og Stadfæstet, saa og hermed Confirmere og Stadfæste; Dog Siette og tiende penge samt ald anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed i alle Maader usforkrancket. Forbydendes alle og enhver herimod, efftersom foreskrevet staar at hindre eller udi nogen Maade forfang at giøre, Under Vor Hyldest og Maade; Givet paa Vort Slot Christiansborg i Voress Kongl. Residentz Stad Kjøbenhavn den 30 Septembris Anno 1746.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

(L. S.)

J. L. Holstein.

Peder Hostrup forrige Collega Scholæ i Odense. Confirmation paa et af Ham oprettet Forfærvelse.

Allerunderdanigst læst udi Skifte Retten efter Salig Magister Hostrup d. 14 November Ao. 1746.

Jens Hee. Elias Christian Gruner. Salomon von Haven.

I denne Fundats siger han da selv, at han i Odense Skole ved sin sparsomelige Huusholdning har tillagt sig de Penge, han efterlod sig. Som Hører har han neppe havt Understøttelse af Karen Brahe, og at han ikke eiede Noget, før han blev Hører, ja i Begyndelsen af sin Embedsbane

endog maatte gjøre Gjeld, fremgaaer af hvad der er fortalt om ham i det Foregaaende. Om hans Forældres Formuesomstændigheder vides Intet; men havde de efterladt sig Formue, saa vilde dog neppe Noget deraf være kommet ham til Gode, efterdi han, saaledes som det i Almindelighed er Tilfældet i Bondestanden, maatte betragtes som den, der havde faaet sin Arvelod forud ved hvad hans Ophold i Skolen og ved Universitetet havde kostet Faderen. Saaledes er det vel at tage aldeles bogstavelig, at han har samlet sig i Odense Skoles Ejeneste, hvad han efterlod sig, og dette Efterladenskab var ikke saa ringe i contante Penge (thi en paa Ramrene i Skolen boende Hørers Indbo kunde ikke være meget værd). Efterat Omkostningerne ved hans Begravelse og „andre nødvendige Udgifter“, vel nærmest til Skiftevæsenet, vare afholdte, efterat der forlodts var udbetalt hans twende Brødre til sammen 200 Rd., blev der dog som Legatcapital tilbage 878 Rd. 86 $\frac{3}{4}$ D. E., der gan $3\frac{3}{4}$ p $\text{\AA}$ t. i Renter. Spørges der nu, hvad en Hører havde i Embedsindtægter paa de Tider, saa findes der i Skolens Archiv twende Optegnelser, der give Oplysning herom, den ene fra 1743, hvori samle Lectiehører Søren Blütfeld specificerer sine Indtægter og beregner sin hele Løn til 169 Rd. 2 Mt. 12 $\frac{1}{2}$ $\text{\AA}$, den anden uden Underskrift fra 1753, hvori samtlige Høreres visse og uvisse Indtægter specificeres og det samlede Beløb angives saaledes:

5te Lectiehører ..... 180 Rd. 2 Mt. $12\frac{1}{2}$ $\text{\AA}$.

4de do. ..... 178 — 1 — $4\frac{1}{2}$ -

3die do. ..... 163 — 1 — $12\frac{1}{2}$ -

2den do. ..... 165 — 5 — $12\frac{1}{2}$ -

1ste do. ..... 118 — 1 — " -

En 5te Lectiehørers Løn opnaaede Høstrup, som ovenfor bemærket, ikke, dog var der ikke synnerlig Forstjel mellem

den og 4de Lectiehørers; men han opnæede først 1733 fjerde Lectiehørers Løn, og i sine første Embedsaar funde han ikke oplægge synnerligt. Man kan da vel antage, at han kun har havt 12 Aar til at sammenspare omtrent 1200 Rd., og han maa have anvendt en overordentlig og hartad utrolig Deconomie for at gjøre delte Kunstsstykke.

Af Legatprotokollen, som først blev indrettet i Begyndelsen af 1801, sees, at Capitalen i Førstningen har været i Stiftsprovsternes Hænder, og at der fra Professorerne Bingels og Anchers Tid havde samlet sig store Renterestancer, der først blev endelig berigtigede 1801 samtidig med, at Capitalen blev restitueret ved Udbetalingen fra Bingels Opbuds- og Anchers Stervbo til Stiftsprovst P. Clod og af denne indsat i den kongl. Kasse imod en Obligation ligestor med Capitalens Beløb 878 Rd. 5 Mk. 6 §. med $3\frac{3}{4}$ pEt., hvilken Sum senere efter Indstrivningsbeviis af 22de October 1836 er omstrenget til 823 Rd. 93 §. Sølv til 4 pEt. Af Renterne afgik kun $\frac{1}{6}$ til Stiftsprovsten indtil 1824, fra hvilken Tid ifølge kongl. Resolution af 3die April s. A. tillige er udredet af Legatet Bidrag til Stiftsrevisors Løn aarlig fra 1 Rd. til 3 Mk., og efter 1850 endnu 7 §. som Bidrag til Enkepension for Stiftsrevisors Enke.

Hvad Testators Familie angaaer, da havde hans ene Broder Christen Christensen i Svanninge (født 1702), tre, den anden Anders Christensen i Haastrup (født 1713) sex Børn, og af disse Testators Brødrebørn fremblotstrede en overmaade talrig Slægt af Brødrebørns Børn, af hvilke dog nu kun to ere i Live, nemlig to Døtre af Chr. Christensens Søn af samme Navn, Dorthe Christensdatter, Enke efter Huusmand Hans Madsen i Raunehuset, og Johanne Christensdatter, Enke efter

Indsiddes Jens Hansen i Millinge, begge i Svanninge Sogn, begge høit bedagede; den første er døbt den 30te April 1790, den anden den 2den September 1792. Den Tid er altsaa nær, da det Halve af Legatets Renter, omtrent 16 Rd., vil kunne nydes af twende fattige og flittige Disciple i Odense Skole, og naar den Tid kommer, vil der blive Spørgsmaal om, deels hvilke Classers Disciple der efter den nuværende Classe=Inddeling have Adgang til Legatet, deels om Bisshoppen skal uddele Skolens Anpart (i ethvert Tilfælde vel efter Rectors Fortrag), saaledes som der paastaaes i Indledningen til Testamentet hos Schack S. 62, eller om blot Administrasjonen er henlagt under Bisshoppen, og derimod Afgjørelsen af, hvem der skal nyde Skolens Part af Legatet, tilkommer Rektor: en Fortolkning, som synes at stottes ved Testamentets Ord: „Halvdelen af Renterne uddeles til 2 Disciple, alt efter Rectorens Godbefindende paa hans Samvittighed“, i Modfætning til Ordene: „den anden halve Deel deles ud under Bisshoppens Øpsigt til 3 geistlige Enker af Odense By“.

**Efterretninger
om
Ødense Cathedralskole
for
Skoleaaret 1864—65.**

Afgangsexamen 1864.

A. Ær Studerende.

Bed Ministeriets Skrivelse af 4de Juni f. A. underrettedes Rektor om, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for de studerende Disciple skulde afholdes Onsdagen den 8de Juni (Overs. fra Latin til Dansk, geometrisk Opgave), Torsdagen den 9de (Udarbeidelse i Modersmaalet, latinisk Stiil) og Fredagen den 10de (arithmetisk Opgave, thidst Stiil). Endvidere meldtes ved Skrivelse af 10de f. M., at den mundtlige Examen, som Undervisningsinspekteuren selv vilde overvære, vilde være at afholde fra Fredag den 1ste til Mandag den 4de Juli; til de nævnte 3 Dage blev saa meget af Examen, som ikke kunde uden Overanstrengelse for Lærere og Disciple, at henlægge, dog at, saavidt det blev vanskeligt at sammentrænge hele Examen til disse Dage, enten Mathe-iaathik eller Physik af Fagene til 2den Deel og Naturhistorie af Fagene til 1ste Deel henlagdes til andre Dage; Undervisningsinspekteuren ønskede at deelte i Censuren over skriftlig Latin, samt Græsk, Dansk og Franskt. Heri skete dog en Modification ved at Overører Sick, som fra 25de Juni af skulde være tilstede i Rigsraadets Landsting, ved Ministeriets Skrivelse af 14de Juni erholdt Tilladelse til at foretage Examinationen i Franskt forinden sin Afreise, og denne Prøve holdtes da den 23de Juni, hvorimod Under-

derviisningsinspecteuren overtog Censuren i mundtlig Latin foruden de tre andre Censurer.

Til Afgangsexamens anden Deel indstillede sig følgende ni Candidater, som havde underkastet sig Examens første Deel i Året 1862:

1. Martin Clarentius Gerz, Søn af Bagermester Gerz i Svendborg, født samme steds den 14de December 1844, optagen i Skolens 4de Classe den 23de August 1859.

2. Andreas Kjerulf Hasselager, Søn af afd. Pastor Hasselager i Sønder-Næraa, født samme steds den 1ste November 1845, optagen i 2den Fællesclasse den 23de August 1857.

3. Peter Emil Haugsted, Søn af Snedkermester, Borgerrepræsentant Haugsted i Odense, født samme steds den 24de April 1847, optagen, efter at have erholdt Aldersdispensation, i 1ste Fællesclasse den 23de August 1856.

4. Frands Vilhelm Ferdinand Hillerup, Søn af Herredsfoged Justitsraad Hillerup i Odense, født samme steds den 30te April 1846, optagen med venia ætatis i 1ste Classe den 23de August 1855.

5. Sophus Severin Jespersen, Søn af Proprietair Kammeraad Jespersen til Endrupholm ved Varde, født i Ondløse den 30te Juli 1845, optagen i 4de Classe den 1ste October 1859.

6. Emil Balthasar Lund, Søn af Hattemager Lund i Nyborg, født samme steds den 19de December 1846, optagen i 4de Classe den 23de August 1859.

7. Carsten Thomas Meldal, Søn af Pastor Meldal i Allesø, født i Kolshave ved Bogense den 28de August 1856, optagen i 2den Classe den 23de August 1857.

8. Carl August Møller, Søn af Procurator Møller i Helsingør, født i Tranquebar den 10de Juni 1845, optagen i 3die Classe den 23de August 1856.

9. Georg Peter Winther, Søn af Godslæge Winther paa Glorup, født i Svindinge den 20de September 1844, optagen i 3die Classe den 23de August 1857.

Til Afgangsexamens første Deel indstillede sig følgende 16 Disciple af sjette Classe: Sophus Carl Andersen, Frederik Ferdinand Bjerling, Christian Carl Ludvig Enghoff, Hans Christian Saxtorph Helweg, Carl Vilhelm Ranckau Huth, Tage Nolf Ibsen, Erik Jacobæus, Oscar Kuhr, Reinholdt Theodor Hans Lange, August Adolph Elias Larsen, Frederik Christian Lund, Peter Kishy Johannes Møller, Peder Pedersen, Peter Ferndorff Storm Riemann, Morten Carl Seedorff og Holger Fanøe Struer, af hvilke efter Examens femten blevne opflyttede i syvende Classe; af disse forlod dog Pedersen Skolen i Begyndelsen af det nye Skoleaar for at dimitteres privat, og Struer udmeldtes ved Nytaarstid for at forberede sig til polytechnisk Examens.

Opgaverne ved de skriftlige Prøver af Examens begge Afdelinger have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet: „Hollænderne skildrede som Handelsfolk tidligere og nu.“

2. Latinisk Stiil: Xenophons græste Historie (thi saaledes oversætte vi Navnet Hellenica¹) indeholder i syv Bøger Grækernes Foretagender og Hændelser²) fra Aar 410 før Christus, ved hvilket Thucydid hører op, indtil Slaget ved Mantinea, som indtraf Aar 362. Dette Værk, som de fleste andre, for ikke at sige alle, stred Xenophon ikke

i Athen, men i Peloponnes; thi der levede han mange Aar under Lacedæmoniernes Beskyttelse landsflygtig fra Athen, hvad enten han dømtes til denne Landflygtighed³) strax efter Cyrus den Yngres Tog, hvori han deltog, eller først senere, da han havde sluttet sig til den lacedæmoniske Konge Agesilaus og havde ledsgaget ham paa Tilbagemarschen⁴) fra Asien til Grækenland; thi herom ere de Værde uenige. Det er altsaa ikke forunderligt, at Xenophon i de senere Bøger af Verket fortæller Lacedæmoniernes og overhovedet Peloponnesiernes Planer og Foretagender udforligere⁵) og tydeligere end de andre Grækeres; thi hine kendte han bedst. Men hans Sind synes ogsaa at have heldet til Lacedæmoniernes Side, og især viser det sig paa mange Steder, af hvor stor Beundring for Agesilaus han har været betagen og hvor gjerne han ophøier hans Noes. Derimod har han været noget ugunstig stemt⁶) imod Thebanerne, der havde svækket Spartas Magt, og Epaminondas, der havde fordunklet Agisilaus's Ere. Dette sees iblandt Andet let deraf, at han der, hvor han fortæller Slaget ved Leuctra og Thebanernes første Tog til Peloponnes, ikke engang nævner Epaminondas. I Fortellingen af Slaget ved Mantinea kan han dog ikke forbigaae den store Mands Navn, og her tilstaaer han og udvikler, at han baade havde ledet⁷) Krigen meget klogt og meget kundigen opstillet Slagordenen og kæmpet meget tappert. I dette Slag faldt Xenophons Søn Gryllus, idet han fægteede tappert i det atheniensiske Rytteri, og de gamle Skribenter omtale, med hvor stor Sjælsstyrke Xenophon modtog Budskabet herom. Nogle have berettet, at Epaminondas faldt for Gryllus's Haand.

¹) (rā 'Ellēnēnā.) ²) eventus. ³) damnari exilio. ⁴) gives ved redeo eller revertor. ⁵) plene. ⁶) subiniquus. ⁷) administro. Å m. Tallene strives heelt ud med Ord, ikke med Taltegn.

3. Øversættelse fra Latin til Dansk: Titus, Vespasiani filius, in aula Claudii et Neronis cum Britannico, Claudii filio, educatus est ac paribus disciplinis et apud eosdem magistros institutus. In puerो statim corporis animique dotes exsplenduerunt, magisque ac magis deinceps per ætatis gradus. Quum militarem ætatem attigisset, tribunus militum in Germania et in Britannia meruit, summa industriæ nec minore modestiæ fama. Deinde ex quæstura legioni præpositus in exercitu patris, qui bellum contra Judæos gerebat, egregia bellicæ virtutis documenta edidit. Sed patre imperium adepto, quum in potestatis societatem adscitus videretur et multa patris nomine ipse administrare putaretur, celeritate et severitate poenæ, qua quosdam suspectos sibi oppressit, plurimum invidiæ contraxerat et in luxuriæ etiam suspicionem venerat, quod ad medianam noctem comissiones¹⁾ cum profusissimo quoque familiarium extendere dicebatur. Sed hæc aliaque, quæ ei obiiciebantur, quum ipse imperium suscepisset, ita aut falso credita esse ostendit aut in melius mutavit, ut non ob lenitatem magis clementianque quam ob curam rei publicæ sollicitudinemque omnium saluti prospiciendi diligenteret. Itaque inter rara exempla principum, qui post imperium susceptum meliores ea fama exspectationeque reperti sunt, quam successores destinati habuerant, præcipuo loco ponendus est. In omni eius laude nihil præstantius est, quam quod Domitiani fratris vitia pravamque naturam tam patienter tulit. Nam eum insidiari sibi non desinentem, sed pæne ex professio²⁾ sollicitantem exercitus et meditantem fugam, neque occidere neque seponere³⁾ ac ne in minore quidem honore

habere sustinuit, sed, ut a primo imperii die, consortem successoremque imperii testari⁴⁾ perseveravit, nonnunquam secreto precibus et lacrimis orans, ut tandem mutuo erga se animo vellet esse.

¹⁾ Drifflag. ²⁾ aabenlyst. ³⁾ forvise (til et affi des Sted, som den Forviste ikke maa forlade). ⁴⁾ her: erklære for.

4. **Tydk Stiil:** Theodorich, Østgothernes berømte Konge, forened i sit Ødre og sit Legeme de Fortrin, på hvilke det dannede Menneske satter Priis, med den overordentlige Styrke, som Barbaren beundrer. Medens hans Person var omgiven med næsten orientalst Pragt, bevarede han dog i mange Henseender de germaniske Sæders Levned (Einfalt). Øyd og udmaerket Daadkraft (Thatkraft) ydede (gewähren) han sin Anerkjendelse, hvor han fandt den. Saaledes belønede han dem, der havde bevist den ulykkelige Ødoaker uroffelig Troføb, og aldrig følte han sig selv mere opføjet, end naar han i Rom vandrede imellem den gamle Romerstorheds (Römergröße) Mindesmærker. Da han i hans Regjerings syvende Åar nærmede sig Staten, drog Raad og Folk ham høitidelig imøde og kaldte ham en Trajan. Han talte offentlig med Værdighed til dem, og tillod, at de Tilsagn (Verheizung), som han havde gjort dem, bleve indgravede i en Kobbertavle; men snart unddrog han sig den offentlige Beundring for at betragte Oldtidens Værker. Intet af dem tiltrak hans Sjæl saameget som Trajans Søile. Han fattede den faste Beslutning at opbyde Alt for at opbevare de følgende Tidsalder disse kostbare Levninger (Ueberrest).

5. **Arihmetisk Opgave:** A har udlænt den første Januar 1848 24000 Rd. og faaer Laanet med Renter

og Renters Rente tilbagebetalt den første Januar 1864 med 97520 Rd.

B har udlaant den første Januar 1848 $\frac{2}{3}$ af sin daværende Formue og den første Januar 1856 et Beløb saa stort som $\frac{1}{5}$ af samme Formue; begge Laanene med Renter og Renters Rente tilbagebetales den første Januar 1864 med det tredobbelte af hvad hans Formue udgjorde i 1848. Hvor mange pro Cento pro Anno har A, hvor mange B faaet?

6. Geometrisk Opgabe: En Cirkelsektor med Radius r og Centrivinkel α er givet. Man skal

- 1) finde Radius i den Cirkel, som kan indskrives i Sektoren, det vil sige den, som berører alle Sektorens begrænsende Linier,
  - 2) finde Forholdet imellem denne Cirkels og Sektorens Areal,
  - 3) bestemme Sektorens Centrivinkel saaledes, at den indskrevne Cirkels Areal forholder sig til Sektorens Areal som Vinklen β til Centrivinklen α ,
  - 4) angive, inden hvilke Grænser Vinklen β maa ligge, og
  - 5) søge α for følgende Værdier af β :
- a) $\beta=10^\circ$, b) $\beta=40^\circ$, c) $\beta=90^\circ$, d) $\beta=120^\circ$.
-

I Censuren over de skriftlige og mundtlige Prøver deeltog med Lærerne, foruden Undervisningsinspecteuren, Dhrr. Stiftsprovst Damgaard i Religion, Pastor Erone i Historie og Chordagn Jensen i Mathematik og Naturlære og Cand. pharm. Schiøtz i Naturhistorie.

B. For Realister.

Bed Ministeriets Skrivelse af 4de Juni s. A. tilkjendegaves, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for Realdisciple skulde afholdes efter følgende Schema:

Onsdag d. 8de Juni	Formiddag: Danskt Udarbeidelse I (fri Opgave); Eftermiddag: Regning;
Torsdag d. 9de	— Formiddag: Geometrisk Opgave; Eftermiddag: Thdsk Stiil;
Fredag d. 10de	— Formiddag: Danskt Udarbeidelse II (Gjengivelse af et bekjent Stof); Eftermiddag: Arithmetisk Opgave;
Øverdag d. 11te	— Formiddag: Geometrisk Tegning; Eftermiddag: Engelsk Stiil.

Endvidere tilmeldte Ministeriet under 15de s. M., at den mundtlige Deel af denne Examen, som Professor Bjerring som Examenscommisair vilde overvære, blev af afholdt Fredag den 24de Juni, til hvilken Dag navnlig Examinationen i de tre levende Sprog, hvori Examenscommisairene var villig til at paataage sig Censuren, vilde være at henlægge; forsaavidt det maatte findes, at Examinationen i de øvrige Fag ikke vilde kunne tilsende bringes i det nævnte Tidsrum, vilde Ministeriet Intet have imod, at den i nogle af disse henlagdes til en foregaaende Dag. — Paa Grund af Tidens Knaphed kunde kun Geographie foruden de tre Sprog henlægges til nævnte Dag, og da Underretning om, naar Examen skulde afholdes, var modtaget saa fort i Forveien, blev af Hensyn til Candidaterne, Examinationen i de øvrige fire Fag opsat til Tiden efter 24de Juni.

Opgaverne ved den skriftlige Deel af denne Examen have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmalet I: „Hunden i dens Forhold til Mennesket.“

2. Udarbeidelse i Modersmalet II: „Norges Naturbesiddelser og Frembringelser.“

3. Tysk Stil: Philosofen Xenophon havde ligesom Plato været en Elev (Schüler) og Ven af Sokrates; men medens den Enne næiedes (sich begnügen) med at oplyse (aufklären) Menneskene, vilde den Anden derimod ogsaa invive (weihen) dem sine personlige Tjenester. Xenophon var paa eengang Skribent, Statsmand og Kriger. Det er bekjendt, at han anførte Grækerne ved de Titusindes Tilbagetog; men det er ikke ligesaa bekjendt, at han til Løn blev forviist (verbannen) fra sit Fædeland. Afvexlende Kriger og Philosoph skrev han i sin Forviisning flere politiske, moralske og historiske Værker. Han, der havde en Spartaners Sjælskraft, besad tillige en Atheniensers Mandesfortrin (Geistesvorzug).

4. Engelsk Stil: Den berømte Swift siges ikke at have været meget gavmild og sjeldent at have givet Noget til deres Tjenere, der sendte ham Forringer. Men han modtog engang en Lærdom af en Dreng, der pleide at bringe saadanne, uden at Bisloppe nogensinde havde givet ham Noget. Drengen bragte engang en velfyldt Kurv (basket) og sagde plump (gruffly): „Her er Noget til Dem fra min Herre.“ Swift, misfornøjet med Drengens plumpe Manerer, sagde: „Jeg skal lære Dig at være høfligere. Forestil dig at være Bisloppe og jeg vil være Sendebudet.“ Han tog sin Hat meget høfligt af, gik hen til Drengen, der havde sat sig i Bisloppe Stol, og sagde: „Min Herre sender Dem, Sir, en lidet Forrering og beder Dem at være saa god at modtage den.“ — „Meget godt“ sagde den foregivne Biskop; „forglem ikke at sige til Deres

Herre, at jeg er ham meget forbunden, og der er en Halvkrone for Dem."

5. Arithmetisk Opgave: En Capital, stor 1383 Rd., har staaret ude i et vist Antal Aar til 2 p $\varnothing$ t. halvaarlig Rente og er derved med Rente og Rentes Rente voxet til en vis Størrelse. En anden Capital, stor 1000 Rd., har paa samme Maade staaret ude i dobbelt saa mange Aar og er derved blevet 153 Rd. større, end den forrige. I hvor mange Aar have begge Capitaler staaret ude?

6. Geometrisk Opgave: I et Paralleltrapezium ere de parallele Sider = a og b. Hvor stor er den Transversal, som igjennem Diagonalernes Skæringspunkt træffes parallel med disse, og i hvilket Forhold deler den de ikke parallele Sider?

Exempel: $a = 7''$; $b = 1'5''$, $6'''$. Duodecimalmaal.

7. Regneopgave: Et Skattekøb af 200 Rd. skal fordeles paa 4 Gaarde, A, B, C og D, Halvdelen paa Hartkornet og Halvdelen paa Bygningernes Værdi. Hartkornet er for A 12 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb., for B 5 Tdr. 4. Skpr. 3 Fdkr., for C 4 Tdr. 7 Skpr. 1 Alb., for D 2 Tdr. 3 Fdkr. Gaarden A er vurderet til 48500 Rd., B til 26408 Rd., C til 12519 Rd., D til 104573 Rd. Hvor meget skal der betales af hver Gaard? Facit angives i Rigsdaler og Skilling, uden Ørest.

En Tonde Hartkorn deles i 8 Skjepper, 1 Skjette i 4 Fjerdingkar, 1 Fjerdingkar i 3 Album.

Geometrisk Tegning: Man tegner Projectionerne af et skjært staaende tresidet Prism. Derpaa udfoldes Legemet, saa at de begrænsende Flader ses i deres naturlige Størrelse.

De samme Puncter betegnes overalt med de samme Bogstaver. De usynlige Linier puncteres.

I Censuren over de skriftlige og mundtlige Prøver deeltogte, foruden Hr. Prof. Bjerring, Dhrr. Pastor Westerboe i Engelsf og Cand. pharm. Schiøtz i Naturhistorie.

Til denne Examen indstillede sig fire Disciple af 5te Realclasses øverste Afdeling, nemlig: Søren Christian Brandt (17 Åar gl.), Niels Christian Leonhardt Jensen (17 Åar), Andreas Frederik Christian Evers Kjær (16½ Å.) og Conrad Warberg (17½ Å.). Disse Disciple erholdt alle ved Examen Hovedcharakteren Bestaaet.

Dimittenderne have ved Examen erholdt følgende Charakterer:

Candidaternes Navne:	Første Afdeling.					Anden Afdeling.					Hoved-Charakteer.	Skrift.	
	Naturlære.	Geometrie.	Arithmetik.	Historie.	Religion.	Graeff.	Latin, skriftlig.	Latin, mundtlig.	Naturhistorie.	Geographie.	Fysik.		
M. C. Gerb	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	Første Charakt. med Udmærk.	ug.
A. K. Hasselager	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	Første Charakt.	mg.
P. E. Haugsted	g.	g.	mq.	ug.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	ug.	Første Charakt.	—
F. B. F. Hillerup	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	ug.	mg.	mg.	g.	mg.	ug.	Første Charakt.	—
S. S. Jespersen	mg.	mg.	ng.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	Første Charakt.	—
E. B. Lund	ug.	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	Første Charakt. med Udmærk.	g.
C. Th. Meldal	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	ug.	Første Charakt.	—
C. A. Møller	mg.	mg.	g.	mg.	g.	g.	tg.	tg.	g.	tg.	mg.	Anden Charakt.	—
G. P. Winther	g.	g.	mg.	ug.	g.	g.	tg.	g.	g.	g.	mg.	Anden Charakt.	—

2. Underviisningen.

Ogsaa iaaer har anden Fællesclasse været deelt i to sideordnede Hold, dog saaledes at begge Hold vare forened ved Underviisningen i Dansk, Skrivning og Regning; ogsaa de toaarige Classer have været deelte i enkelte Fag. I Lærerpersonalet er der ikke foregaaet nogen Forandring, men der har fundet to Vicariater Sted, idet nemlig under Adjunct Christensen's Dispensation paa Grund af Diensvaghed Rector Taaffe, som førend han blev ansat i Husum, havde været Adjunct her, besorgede Underviisningen for ham fra Skoleaarets Begyndelse til 1ste November, og under Rigssraadsessionerne baade i Begyndelsen af Skoleaaret indtil 3die September og efter fra Begyndelsen af November har Cand. philol. D. Johnsen med Ministeriets Samtykke undervist i Overlærer Sicks Sted i Græst og Fransl. Efter Rigssraadsessionens Slutning har Ministeriet paa Overl. Sicks derom indgivne Andragende ved Skrivelse af 10de April d. A. bifaldet, at Cand. Johnsen vedbliver at fungere for ham indtil Skoleaarets Slutning.

Fagene have været fordeleste saaledes i indeværende Skoleaar:

Rector: Latin og Græst i VII	15	Timer.
Overlærer Lefolii: Latin i VI og V, Dansk i		
IV, III stud. og II Fællescl.....	26	—
Overlærer Sicc (Cand. Johnsen): Græst i VI		
og V, Fransl i VI-III stud.....	20	—
Overlærer Kragh: Mathematik i VII-IV st.,		
Naturlære i VII	28	—
Adjunct Silfverberg: Hebraisk i VII, Græst		
i IV, Latin i IV og III	27	—

Adjunct Broberg: Tysk i VI og V samt i I, Fransk i Realklasserne	23	Timer.
Adjunct Faber: Religion i VII, VI, IV og I, Dansk i VII-V st., Historie og Geogr. i IV Realcl.	24	—
Adjunct Bogelsang: Historie og Geogr. i VII-III st. samt i V Realcl.	24	—
Adjunct Strøm: Naturhistorie i hele Skolen, Fransk i II A	26	—
Adjunct Burd: Dansk i IV og III Realcl. samt i I, Engelsk i Realklasserne	23	—
Adjunct Haugsted: Tysk i IV og III st., V R. III R. og II AB.....	23	—
Adjunct Christensen: Tysk i IV Realcl., Reli- gion i V st., IV R. III st. og R., II AB, Fransk i II B.....	25	—
Adjunct Hastrup: Historie og Geographie i III R. — I, Dansk i V R.....	23	—
Adjunct Johnsen: Matematik i Realklasserne og III stud., Naturlære i V Realcl., Fri- haandstegning og geometrisk Tegning i Real- klasserne	32	—
Lærer Hansen: Regning i Realklasserne samt II A B og I	14	—
Kammerassessor Fastrau: Skrivning i hele Sko- len, Frihaands- og geometrisk Tegning i III st. — I	23	—
Syngelærer Schönberg: Sang i hele Skolen .	6	—
Lærerne Holm og Lauritsen: Gymnastik i hele Skolen	10	—

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der har været tildeelt hvert Fag i de forskellige Classer:

Fagene:	VII	VI	V St.	V R.	IV St.	IV R.	III St.	III R.	IIA	IIB	I	Summa
Dansk.....	3	2	2	3	2	3	3	3	5	5	5	36
Tysk.....	"	3	3	4	3	4	2	4	5	5	5	38
Fransk.....	"	3	3	4	2	4	3	4	5	5	"	33
Engelsk.....	"	"	"	4	"	4	"	4	"	"	"	12
Latin.....	8	8	8	"	8	"	9	"	"	"	"	41
Græsk.....	5	4	5	"	5	"	"	"	"	"	"	19
Hebraisk.....	3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	3
Religion.....	2	2	3	"	3	2	3	2	3	3	3	26
Historie og Geographie ..	3	5	4	4	4	5	4	5	5	5	5	49
Regning og Mathematik..	5	4	4	7	4	6	4	6	4	4	4	52
Naturhistorie.....	"	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21
Naturlære.....	3	"	"	3	"	"	"	"	"	"	"	6
Skrivning.....	"	"	"	"	1	2	2	2	3	3	4	17
Tegning.....	"	"	"	3	"	2	2	2	2	2	3	16
Sang.....	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Gymnastik.....	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22

Forklaring om Deling eller Forening af visse Classer i nogle Fag findes i Programmet for foregaaende Åar.

Bekjendtgjørelse af 30te November 1864 angaaende nogle Forandringer og nærmere Bestemmelser ved Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om en Undervisningsplan og Examensbestemmelser for de lærde Skoler og Bekjendtgjørelsen af samme Dato om Dphævelsen af Examen artium m. m. — lyder saaledes:

Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestat Kongen under 25de d. M. alleruaadigst at approbere følgende Forandringer og nærmere Bestemmelser ved den Kongelige Resolution af 6te

Mai 1850 — bekjendtgjort under 13de næstester — angaaende en Undervisningsplan og Examensbestemmelser for de Lærde Skoler i Danmark, samt ved den Kongelige Resolution af samme Dato — ligeledes bekjendtgjort under 13de Mai 1850 — om Ophævelsen af Examen artium m. v., nemlig:

1. Alderen for at optages i de lærde Skolers første eller nederste Classe bestemmes herefter til det fulde 9de Åar. For at optages i en høiere Classe, uden at have gjen-nemgaaet de lavere i samme Skole, udkræves, at Alderen ikke er under den, med hvilken Disciplen kunde være indtraadt i den vedkommende Classe, dersom han med det fulde 9de Åar havde begyndt i Skolens nederste Classe. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyn-diges til, hvor Omstændighederne tale derfor, at be-vilge Undtagelse fra denne Aldersbestemmelse, forsaavidt den Paagjældende ikke mangler over eet Åar i Lavalderen.
2. Den hidtilværende 1ste Afdeling af Afgangsexamen ved Skolerne og af Adgangsexamen ved Universitetet op-hører. Examinationen ved næstøverste (6te) Classes Års- og Hovedexamen i de til denne Afdeling hidtil henlagte 4 Tag: Geographie, Naturhistorie, Tysk og Fransk, betragtes ene som en Bestanddeel af 6te Classes Examen uden at sættes i nogen Forbindelse med eller have nogen Indflydelse paa Afgangsexamen ved Udgangen af 7de Classe. Disciplenes Opflytning i øverste (7de) Classe bestemmes, som hidtil, efter Skolens Dom om deres hele Udvikling og Modenhed, som den ved Examen i alle Tag og ellers har lagt sig for Dagen. Dog maa ingen Discipel opflyttes i øverste Classe, medmindre han ved Hovedexamen i næstøverste Classe i de nævnte 4 Tag samt i Religion har opnaaet Charak-

terer, som efter den gjældende Beregningsmaade have en Talværdi af mindst 4 Godt og 1 Temmeliggodt. Den Discipel, som efterat have tilbragt 2 Aar i næst- øverste Classe ikke befindes moden til Opflyttelse i øverste Classe, maa ikke længer forblive i Classen som studerende Discipel, medmindre Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet efter Skolens Indstilling paa Grund af særegne Omstændigheder, som langvarig Sygdomshindring eller deslige, dertil giver Tilladelse.

3. Forsaavidt de, der efter Privatunderviisning ville indstille sig til Adgangsexamen ved Universitetet, ikke som Disciple i en offentlig eller privat lærde Skole med Dismissionsret have ved Examen i de nys ovenfor ommeldte 5 Fag opnaaet den for Oprykningen i øverste Classe foreskrevne Charakteerværdie, maae disse ved en offentlig lærde Skole eller ved Universitetet forud underkaste sig, enten i en tidligere eller i samme Examenstermin, en præliminair Prøve i disse Fag og deri bestaae mindst med samme Charakteerværdi. Til denne Prøve, som Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bemhyndiges til nærmere at anordne i Analogi med den hidtil afholdte 1ste Deel af Adgangsexamen for Privatdimitender, maa Ingen indstille sig, førend han har fyldt 15 Aar, medmindre der paa Grund af særdeles Omstændigheder dertil er givet Tilladelse af bemeldte Ministerium.
4. Den tydske Stiil bortfalder som Gjenstand for Examen.
5. Underviisning i Religion, som førstilt Fag, kan efter Indstilling fra den vedkommende Skoles Rektor med Kirke- og Underviisningsministeriets Billigelse ophøre med Udgangen af 6te Classe, saaledes at da i 7de Classe beholdes Læsning af det nye Testament i Grund-

sproget, forenet med Forklaring og Udvikling i religieus Retning. Men hverken heri eller i Religion som Fag, forsaavidt dette er bibeholdt til Skolecursets Slutning, aflægges Prøve ved Afgangsexamen.

6. Det tillades, at Latinunderviisningen ved de Skoler, hvor det ønskes, maa, med dertil af vedkommende Rektor erhvervet Samtykke fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, begynde i 2den (næstnederste) Classe med et foreløbigt Antal af 5 Timer ugentlig eller med et større Antal (9 à 10) Timer, mod at i sidste Hald Begyndelsen af Franss udsættes til 3die Classe med omtrænt det Timetal, som Faget efter den nu gældende Plan har i 2den Classe.
7. I 7de Classe fortsættes Underviisningen i Franss, uden at dog Sproget bliver Gjenstand for Afgangsexamen. Fremdeles tilbydes der i samme Classe de Disciple som attræae det, et Par Timers ugentlig Underviisning i Engelsk.
8. Afgangsexamen ved Udgangen af Skolen og Adgangsexamen ved Universitetet, til hvilke Examiner Ingen maa indstille sig førend han har fyldt 17 Åar, medmindre dertil er givet Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, afholdes i følgende Fag: Dansk, Latin, skriftlig og mundtlig, Græsk, Hebraisk, Historie, Arithmetik, Geometri og Naturlære, i Henseende til Fordringerne i de enkelte Fag med følgende Forandringer og nærmere Bestemmelser ved de nu gældende Forskrifter:
  - a. I Modersmaalet forelægges 2 Opgaver til Bearbejdelse, een frit valgt, som hidtil, en anden, hentet fra Omraadet af en i Skolen gjennemgaaet og meddeelt Kundskab.

- b. Ved Udarbeidelsen af den latinske Stil tillades det at benytte en dansk-latinsk Ordbog.
- c. I Mathematik udgaaer, af det ved Kongelig Resolution af 6te November 1858 — Bekjendtgjørelse af 8de f. M. — Post 4 II Nr. 3 forestrevne Ven- sum i Geometri, den sphæriske Trigonometries Grundformler, istedenfor hvilke der meddeles saadanne almindelige Sætninger om Cirklar paa en Kugle, som ere nødvendige til at forstaae de sphæriske Stedbestemmelser i Astronomien. Fremdeles bortfalde ved Afgangsexamens skriftlige Prøve de ved samme Kongelige Resolution bestemte 2 Hovedopgaver, hvorimod i deres Sted forelægges i hver af Tagets 2 Hovedafdelinger een eller flere Opgaver, hvorved det alene skal komme an paa Sikkerhed i at udføre en saadan Beregning eller gjengive et saadant Beviis, som maa forudsættes at være indøvet ved Underviisningen.
- d. Hovedcharakteren ved Afgangsexamen ved Skolerne og Adgangsexamen ved Universitetet bestemmes efter Specialcharakterernes sammenlagte Talværdi indtil videre saaledes:

Til første Charakteer med Udmærkelse fordres idemindste en Talværdi af 61

— eerste Charakteer	—	—	49
— anden Charakteer	—	—	26
— tredie Charakteer	—	—	20

Med Specialcharakterer af en mindre Talværdi end den sidstnævnte antages den Bedkommende ikke at have bestaaet Examens.

9. Ingen, der gaaer ud af enten en offentlig eller privat lærde Skole uden at være opflyttet i øverste (7de) Classe eller erklæret for moden til Opflyttelse deri, kan indstille sig til Afgangsexamen ved Universitetet førend to hele Aar efter hans Udgang af Skolen, medmindre Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvaæsenet i oplyste særlige Omstændigheder finder Grund til at give Tilladelse dertil.
10. Foranstaende Bestemmelser træde i Kraft ved den Afgangsexamen, som bliver at afholde i Aaret 1865, dog saaledes, at de hidtil gjældende Bestemmelser om Examinationen i Religion ved 2den Deel af Afgangsexamen og om Hovedcharakterens Uddragning af de 13 ved begge Afgangsexamens forhenværende Afsdelinger givne Specialcharakterer endnu blive at anvende paa de Disciple, der i Skolerne nu ere oprykede i 7de Classe og saaledes have bestaaet 1ste Deel af Afgangsexamen, og paa de Privatister, som allerede nu have bestaaet den 1ste Deel af Afgangsexamen ved Universitetet eller Afgangsexamens 1ste Deel ved en lærde Skole uden at have taget samme Examens 2den Deel.

Det er derhos allernaadigst paalagt Ministeriet at bringe under Forhandling med Universitetet og vedkommende Skoler, hvorvidt det kan ansees tilraadeligt, at Afgangsexamen, som nu saavel ved de offentlige lærde Skoler i Kongeriget som ved de Privatskoler, der have erholdt Bemyndigelse dertil, afholdes ved Skolerne selv, henlægges under den for Afgangsexamen ved Universitetet onordnede Examenscommission af Universitetslærere og Skolemænd, samt derefter at indkomme med allerunderdanigst Forestilling herom og om en nærmere Anordning af bemeldte Examenscommisions Sam-

mensætning saaledes, at Privatskolernes Interesse i denne kan blive repræsenteret ved Tilkaldelse af Skolemænd, hørende til deres Lærerpersonale, naar disse findes villige til at overtage det hermed forbundne Herv.

Hvilket herved bekjendtgøres til Efterretning for alle Bekommende.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet den 30te November 1864.

Heltzen.

Schwartzkopf.

Hertil sluttede sig en Kundskrivelse af 12te December af følgende Indhold.

„Bekjendtgørelse om nogle Forandringer o. s. v. skal Ministeriet tjenstlig tilføje Følgende:

ad Post 2. Forsaa vidt angaaer Prøven i Geographi og Naturhistorie ved næstøverste (6te) Classes Aars- og Hovedexamen, forbeholder Ministeriet sig at meddelse en nærmere Bestemmesse om Omsangen af det Pensum, hvori der, i Forhold til hvad der i Classen maa være repeteret af begge Fag, bliver at examinere. Det Samme gjælder om Prøven i Religion, jvfr. Bekjendtgørelsens Post 5.

ad Post 4. Som Følge af, at den thyske Stiil op hører som Gjenstand for Examen, bortfalder den dertil hørende specielle Øvelse ved Undervisningen, hvorimod de til Indøvelse af Sprogets Syntax fornødne mundtlige og lette, korte skriftlige Øvelser vedblive. Fremdeles medfører denne Forandring, at Timetalset i Thysk i 2den Classe bliver at indskrænke.

ad Post 5 og 6. I Forbindelse med Indsendelsen af Skolens Fag- og Timefordelingstabeller for Skoleaaret 1865—66

imødeseer Ministeriet for Odense Cathedralskole Deres nærmere Meddelesse om, hvilke af de i disse Poste ommeldte Alternativer Skolen giver Fortrinet, og forventer i Overensstemmelse dermed det fornødne Forslag for Undervisningen i de paagjældende Fag, Religion og Latin samt mulig Fransk, fremsat ved Lectionsplanens Affattelse.

ad Post 7. Paa samme Maade ønsker Ministeriet sig ved Forlaget til Lectionsplanen for 1865—66 Deres Forslag om Indretningen ved Odense Cathedralskole af den Undervisning i Engelsk, som for Fremtiden vil være at tilbyde Disciplene i 7de Classe.

Angaaende det i Bekjendtgjørelsens Slutning omtalte Spørgsmaal om Afgangsexamens Henlæggelse under Examenscommisionen for Universitetets Afgangsexamen vil Hr. Professoren senere af Ministeriet modtage Opsordring til at yttre Dem:

Dette trykte Circulaire er der givet følgende skrevne Tilfejelse.

„Undervisningsinspecteuren Conferentsraad M a d v i g har med Hensyn til Examinationens Begrændsnings i de i Bekjendtgjørelsens Post 2 ommeldte Fag foreslaet en Bestemmelse derhen, at det bliver at iagttagte, at Repetitionen af det hele naturhistoriske Cursus fordeles paa 5te og 6te Classe, og at der ved 6te Classes Hovedexamen, indenfor i det Hele passende skolemæssige Grænder, kun examineres i hvad der saaledes af Faget er kommet til Repetition i den sidste Classe. Døgfaa for Geographiens Vedkommende har Undervisningsinspecteuren antaget, at det maaske kunde være tilladeligt ikke juft i 6te Classe at repeterere i Detail det hele Cursus, naar kun den større Deel der var gjennemgaaet og Resten noigtig repeteret i 5te Classe.

Forinden den omtalte Bestemmelse tages, ønsker Ministeriet at modtage Hr. Professorens Ytringer og Forslag om, hvorledes Omfanget af hvad der i de 3 Fag skal gjøres til Gjenstand for Examens, efter Underviisningens Fremstiden og Aflslutning i Skolecurset, mest hensigtsvarende og rigtigt maatte være at fastsætte."

Min Betænkning i denne Sag, som jeg paa Grund af Sygdom først saae mig i Stand til at afgive under 27de Januar s. A., lyder saaledes:

"Ifølge Ministeriets Opfordring i Circulaire af 12te December s. A., at gjøre Forslag om, hvorledes Omfanget af hvad der i Naturhistorie, Geographie og Religion skal gjøres til Gjenstand for Examens i 6te Classe, efter Underviisningens Fremstiden og Aflslutning i Skolecurset, mest hensigtsvarende og rigtigt maatte være at fastsætte, skal jeg, efter at have i en Lærerforsamling drøftet disse og flere andre Punkter i Befjendtgjørelsen af 30te November 1864 med mine Colleger, tillade mig i Almindelighed at ytre, at da Examinationen i disse Fag herefter ene betragtes som en Bestanddeel af 6te Classes Hovedexamens, bør, saaledes som ogsaa er foreslaaet af Underviisningsinspecteuren, Intet blive Gjenstand for Examens i 6te Classe, uden hvad der af bemeldte Fag er læst eller repeteret i samme Classe i det sidste Aar. Omfanget af hvad der saaledes kan absolveres i eet Aar kan være noget forskjelligt i de forskjellige Skoler, men jeg seer heller ikke, at Uniformitet for alle Skoler i Omfang eller Stof er aldeles nødvendig, naar Pensummet blot er af anstændigt Omfang og indebefatter den større Deel af hvad der i disse Fag er gjennemgaaet i løbet af Skolegangen.

Hvad nu de enkelte omspurgte Fag angaaer, da er i Geographien hidtil hele Stoffet blevet absolveret i de

lavere Classer, og det sidste Aar ene anvendt til Repetition af det hele Cursus, og heri er ingen Forandring nødvendig eller ønskelig, saa at ogsaa i Fremtiden hele Geographien vil kunne præsteres som Pensum ved Hovedexamens i 6te Classe. Med Hensyn til Naturhistorien er det aftalt med vedkommende Lærer, at Planen i Fremtiden kan lægges saaledes, at i 5te Classe som Repetition gjennemgaaes de høiere Rækker af Zoologien og i 6te de lavere Dyr og hele Plante-læren; dog behøver denne Fordeling kun at vedblive, saalænge der endnu bruges den første Udgave af Lütken's større Lærebog i Zoologien; thi naar den bebudede betydelig forkortede anden Udgave af denne Lærebog er udkommen, paatænkes det hele Cursus repeteret i 6te Classe. Endelig ere vi her af den Mening, at Undervisningen i Religion som førstilt Fag efter Bekjendtgjørelsens Post 5 bør ophøre med Udgangen af 6te Classe, idet den nu i Mellemklasserne brugte korte dogmatiske Lærebog beholdes under hele Skolegangen, saa at dens Stof absolveres i de lavere Classer, og det Halve af Lærebogen med mundtlige Udvidelser for enkelte Afsnits Vedkommende repeteres i 5te Classe, det andet Halve og hele Bibelhistorien i 6te, saaledes at disse twende sidstnævnte Dele blive Gjenstand for Examinationen for 6te Classe ved Hovedexamens.

Hertil tillader jeg mig at knytte Forespørgsel og Be-mærkninger om nogle andre Punkter af Bekjendtgjørelsen, for en Deel saadanne, hvis Omtale ikke godt synes at kunne opstettes til Indsendelsen af Skolens Fag- og Timefordeling i Slutningen af Juli Maaned.

I Tydsk vil, som en Følge af, at Stilen bortsfalder som Gjenstand for Examen, ikke blot Timeantallet i 2den Classe kunne ned sættes fra 5 til 3 ugentlige Timer, men

ogsaa een Time kunne bortfalde i 5te eller 6te eller i begge disse Classer og dog Maaleet kunne naaes. Da dette Fag afsluttes i 6te Classe, bør Examinationen ved Hovedexamen i denne Classe formeentlig gaae ud paa, ikke at gjøre Rede for eet eller flere Steder af det i denne Classe statarist eller cursorisk læste Pensum, men der bør, som hidtil, forlanges af Discipelen Oversættelse og Analyse af Steder i to ikke læste thyske Forfattere, en prosaisk og en poetisk, hvorimod i Frank, hvilket Fag fortsættes i 7de Classe, Examensprøven i 6te Classe formenes at burde dreie sig om hvad der i det sidste Aar er læst i Classen, og de extemporelle Øvelser opstættes til 7de Classe, da ellers Faget let kunde tabe i Interesse ved at der i 7de Cl. ikke brydes Discipelen Andet end i 6te Cl., ikke at tale om, at den Modenhed, der hører til at bevæge sig i extemporale Øvelser, paa Grund af den forandrede Bestemmelse angaaende Kavalderen, ikke i samme Grad som før kan ventes at være tilstede hos Disciple i 6te Cl.: en Bemærkning, som dog ogsaa gjelder Thysken. Hvad næste Skoleaar angaaer, da antager jeg, at Undervisningen i Frank i 7de Classe kun skal fortsættes med det yngre Hold, da det ældre Hold har havt dette Fag blandt præstanda ved 1ste Deel af Afgangsexamen og efter eet Aars Afbrydelse vilde gjenoptage det uden Lyft eller synderlig Frugt. Om disse Punkter ønsker jeg Ministeriets Bestemmelse snarlig, for at Disciplene i 6te Classe itide kunne vide, hvad de skulle præstere i ommeldte Sprog ved Udgangen af samme Classe.

Overhovedet var det ønskeligt, at Terminen for Indsendelsen af Skolens Fag- og Timesfordelingstabell og denes Approbation blev rykket noget frem iaar, saa at Afgjørelsen kom tilbage til Skolerne før Sommerferierne, da Ta-

bellen just iaaar maastee kan give Anledning til flere Bemærkninger og Rettelser fra Ministeriets Side, og det ikke er let eller uden Skade for Underviisningens Gang og Orden, i Begyndelsen af Skoleaaret i Henhold til saadanne Udsættelser at forandre hele det paa denne Tabel byggede Timeschema for den daglige Underviisningstid. Endnu et Punkt vil have Indflydelse paa Timefordelingen i 7de Classe, og derfor ønskes ligeledes en betinelig Afgjørelse deraf, nemlig hvorvidt England, hvori Underviisningen jo kun skal tilbydes Disciplene og altsaa ikke vil benyttes af alle, skal ligge indenfor eller udenfor Skoletiden (8—12 og 3—5), og hvorvidt der kan disponeres over 4 Timer ugentlig i dette Fag, 2 for hver af Classens Afdelinger, da unægtelig Underviisningens Frugt vil formindskes, naar det øldre Hold i Classen, der har lært Sproget i eet Aar, skal forenes med det yngre, der er ganske ubekjendt dermed.

Forløbig bemærkes endnu med Hensyn til Latin, at Odense Skole for Tiden ikke kan ønske at begynde Underviisningen deri i 2den Classe, hvorfor ogsaa allerede den Omstændighed er til Hinder, at her findes Realklasser ved Siden af de studerende Classer.“

Som Svar herpaa modtoges under 20de Mai d. A. følgende ministerielle Rundskrivelse:

„I Overeensstemmelse med det ved Ministeriets Circulair-skrivelse af 12te December f. A. tagne Forbehold om en nærmere Bestemmelse af det Pensum, hvori der ved 6te Classes Hovedexamen skal examineres i de Fag, der ere bortfaldne som Prøvningsgjenstande ved Afgangsexamen, og i Anledning af flere til Ministeriets fra forskjellige Rectorer og Skolebestyrere indkomne Forespørgsler om Punkter, vedkommende Bekjendtgørelsen af 30te November f. A., undlader Mini-

steriet ikke hermed at meddele Følgende til Efterretning og Bagtagelse ved Gjennemførelsen af Bekjendtgjørelsen.

1. I Ændst, Transt, Naturhistorie og Geographi bliver der, efter de ved Bekjendtgjørelse 30te November 1864 Nr. 2 indtraadte Forandringer ved 6te Classes Hovedexamen, i det Hele at examinere i samme Omfang som tidligere ved 1ste Deel af Afgangsexamen, kun at Stilen i Ændst bortfalder. I Religion prøves Disciplene i christelig Troes- og Sædelære samt i hele Bibelhistorien.

Når Ministeriet saaledes har anset det for rigtigst at opgive den oprindelige Tanke om en Deling af Repetitionen og Afslutningen af Geographie og Naturhistorie imellem 5te og 6te Classe, skal man dog bemærke, at det herved ikke udelukkes, at Læreren, efter Overlæg med Rector og med dennes og Undervisningsinspectorens Bidende, under Betragtning af hvad der er det Bigtige og Væsentlige, kan lade enkelt tidligere medtaget Detail fremtræde noget mindre under den sidste Repetition, og at det navnlig maa anses onskeligt, at Undervisningen i det Enkelte fremmes saaledes i de lavere Classer, indtil og med 5te Classe, at ikke den almindelige Repetition i 6te Classe bliver formeget besværliggjort ved Tillegnelse af nyt Stof.

Med Hensyn til en derom særlig af en Rector gjort Forespørgsel tilføier Ministeriet, at der i Ændst bliver som hidtil at prøve i et prosaisk og et poetisk Stykke af ikke læste Forfattere, ligesom i Transt ogsaa Examinationen i en ikke læst prosaisk Forfatter ved Siden af et Stykke af det i Classen læste maa vedblive.

2. Undervisningen i Transt i 7de Classe vil i Skole-aaret 1865—1866 kun være at fortsætte med det

- yngre Hold Disciple, men bortfalder for det ældre Hold, der nu i et Aar ikke har forsat Øvelsen i dette Fag.
3. De Timer i Engelsk, som efter Bekjendtgjørelsens Nr. 7 skulle tilbydes Disciplene i 7de Classe, bør i Reglen tages af de regelmæssige 36 ugentlige Skoletimer. Forsaavidt Rector ikke troer, at dette kan skee, bliver Fortrag om Undtagelse fra Reglen særlig at gjøre ved Indsendelsen til Ministeriet af Skolens aarlige Fag- og Timefordelingstabell. Med Hensyn til Spørgsmaalet, om der skal gives 2 Timer i Engelsk for hvert Hold i 7de Classe, antager Ministeriet, at det i de 3 første Maaneder af Skoleaaret, maa ske indtil Juleferien, saa længe det Almindeligste af Udtalen og Formlæren indøves, kan være nødvendigt, at en Deling af Classen finder Sted, men at efter denne Tid de to Hold Disciple i Forening maae kunne deelstige i Væse- og Overfættelsesøvelserne.
  4. Med Hensyn til den ved Bekjendtgjørelsen af 30te November 1864 givne forandrede Bestemmelse om Ravalderen for Optagelsen i Skolerne give forskellige Forespørgsler Ministeriet Anledning til at bemærke, at Ministeriet ved at udvirke denne Bestemmelse ingenlunde har havt til Hensigt at bringe det dertil, at Disciplene i Reglen forlade Skolen med det fulde 17de Aar, eller forudsat, at Classernes Disciple herefter i Gjennemsnit ville være et Aar eller næsten et Aar yngre, og at der ved Undervisningen skal tages et væsentligt Hensyn hertil som en bestemmende Forudsætning, men at Ministeriet alene har andraget paa Forandringen, fordi de mange af Rectorerne anbefalede Ansøgninger om Aldersdispensation maatte overthyde Ministeriet om, at ikke faa

Drenge kunne følge med det bestemte og opstillede Lære-cursus i en noget yngre Alder end den, der før var lovbestemt, og fordi det overhovedet vilde give Forældre og Rectorer en friere Raadighed i Bedømmelsen af, hvad Drengen kunde modtage og lære. Ministeriet maa derfor fastholde, at det alvorlig hør paaføres, at Disciplene ved Optagelsen i nederste Classe og Opførtning til høiere Classer fuldkommen tilfredsstille de forestrevne Betingelser med Hensyn til Kundskaber og Færdigheder, og indskærpe Rectorer og Lærere i dette Punct ikke at give efter for ubillige og überettigede Ønsker.

5. I stedenfor den tidlige Indberetning om, hvilke Disciple der indstillede sig til Afgangsexamens første Deel, bliver fremtidig at indsende en Indberetning om Antallet af 6te Classes Disciple. Indberetningen om, hvilke af 7de Classes Disciple der indstille sig til Afgangsexamen skal fremtidig indeholde Opgivelse af hver enkelt Discipels fulde Navn, Fødselsdag samt Angivelse af det Antal Points, han har opnået i de 5 Tag, som afsluttes i 6te Classe."

Bræstrup.

Schwartzkopf.

---

3. De i Skoleaaret gjennemgaaede Pens.

Dansk.

I Classe. Til Oplæsning er benyttet Lefoliis „Forællinger og Sagaer“, anden Samling. Efter Sammes „fortællende Digte for yngre Børn“ er der lært Digte udenad,

ugentlig omrent tyve Linier. Stilene have i Begyndelsen været Dictatstile, senere Gjenfortællingsstile, i det Mindste een hver Uge, undertiden fuldendt hjemme. De tidlige skrevne Stile ere benyttede til Øvelse i mundtlig Fremstilling. Hovedsætningerne af Sproglæren, Tegnsætningen indbefattet, ere blevne udviflede og indøvede ved Læsningen og ved Stilenes Gjennemgang; det saaledes Indøvede er mod Årets Slutning gjennemlæst i Lefoliis Sproglære. Udførligere Oplysninger findes i tidlige Undbydelsskrifter. — II Classe A og B. Til Øvelse i Læsning er bleven benyttet Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“, 2den Samling; til Øvelse i Udenadslæsning Sammes „fortællende Digte for yngre Børn“, omrent 30 Linier ugentlig. Øvelserne i skriftlig Fremstilling have bestaaet i Gjenfortællingsstile, mest efter Hrolf Krakes Saga; der er skrevet een Stil hver Uge, i Førstningen altid paa Skolen, siden hver anden Gang hjemme. Mundtlig er Egils Saga blevne fortalt for Disciplene. Sproglæren er blevne mundtlig indøvet under Samtale mellem Læreren og Disciplene eller ved Analyse; i Lefoliis Sproglære ere Hovedstykkerne med nogle Undtagelser gjennemlæste paa Skolen med Disciplene. — III Realclasse. Til Oplæsning er benyttet Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“, anden Samling, og Sammes „fortællende Digte for ældre Børn“, og af disse er der ugentlig lært et Stykke paa 20 til 30 Linier. Af Stile er der skrevet een hver Uge, begyndt paa Skolen og fuldendt hjemme; de have mest været Gjenfortælling, navnlig af de sammenhængende Fortællinger i Nordens Gudelære; nogle have været Dictatstile med det Formaal at sikre i Tegnsætningen. De tidlige skrevne Stile ere benyttede til mundtlig Fremstilling. I Sproglære er det tidlige Lærte indøvet ved Læsningen i Læsebog, og Læren om Sæt-

ninger og Tidsformer meddeelt i større Omfang. — III stud. Classe. Øvelserne i skriftlig Fremstilling have bestaaet i Gjenfortælling, indtil Halvaarsprøven een Stiil hver Uge, siden tre Stile i fire Uger, altid hjemme; i Begyndelsen af Året brugtes Fortællingen om Hreidar Tosse, siden Völsunge-saga. Til Øvelse i Oplæsning er benyttet Underesen: Mit Livs Eventyr; Dehle nschlæger: Ali og Gulhynd, og Lefoliis Gjenfortælling af Hravnkel Freysgodes Saga. Af Lefoliis „fortællende Digte for ældre Børn“ ere lettere Digte lært udenad, henved 40 Linier ugentlig. Ved Undervisningen i Sproglære er Lefoliis Sproglære lagt til Grund saaledes, at afsluttede Kredse af beslagtede og ammenhørende Forhold ere blevne gjennemgaaede og udviklede med Disciplene, mest under Samtale. — IV Realclasse. Til Oplæsning er benyttet noget af Underens „Mit Livs Eventyr“ og af Ingemanns „Prinds Otto“, nogle af Underens Eventyr og Blüchers Noveller samt Dehle nschlægers „Nolf Krake“. Nogle Digte ere lært udenad efter Lefoliis „Digte for ældre Børn“. Den nordiske Gudelære er gjennemgaaet og benyttet til mundtlig Fremstilling. En ugentlig Stiil er skrevet, undertiden begyndt paa Skolen, i Begyndelsen mest Gjengivelse af noget Fortalt, senere af en Skildring, i Årets Slutning en Skildring som egen Udarbejdelse. — IV stud. Classe. Af Stile er der i den første Halvdeel af Året skrevet tre i fire Uger, siden to i tre Uger; Stoffet for dem har især været Beskrivelser og Skildringer, deels af Gjenstande, Disciplene vare blevne bekjendte med ved den naturhistoriske eller geographiske Undervisning, deels af saadanne, som Læreren forud mundtlig havde udviklet for dem i udførlig Fremstilling; af og til har Læreren oplæst et fortællende Digt for Disciplene, og

Stilen har da bestaaet i Gjenfortælling af dets Indhold. Den nordiske Gudelære har Læreren affnitsviis fortalt for Disciplene. Til Læsning er brugt Ingemanns Eventyr og Blüchers Noveller. Efter Lefoliiis „fortællende Digte for øldre Børn“ er en Deel af de isværre Digte lært udenad. — V Realklasse. Til Læsning er benyttet Holbergs Comedier, Baggesens Digte og Øhleßchlägers Tragoedier samt enkelte Stykker af Flors Læsebog. En Stil er skrevet ugentlig, som oftest af almindeligt raiſonnerende Indhold, efter den paa Skolen meddeelte Disposition. Litteraturhistorien er gjennemgaaet ved mundtlig Meddelesse og Gjengivelse. At Nøſſelts Fremstilling af den græſke og romerske Mythologie er anden Afdeling løft og lidt deraf repeteret, ligesom den nordiske Mythologie er repeteret. — V stud. Klasse. To Stile maanedlig, skrevne hjemme. Opgaverne have været af beskrivende, skildrende og historisk Indhold. Til Læsning har været anvendt Værker af Holberg, Bessel, Blücher og Heiberg. — VI Klasse. To Stile maanedlig, skrevne hjemme, deels af lignende Indhold som i V Klasse, deels af mere raiſonnerende Indhold. Til Læsning er benyttet Værker af Øhleßchläger, navnlig Nordens Guder med Udvikling af Mythologien og de ældste Sagn, samt Molbechs Anthologie med Forklaring og Bemærkninger ved de enkelte Digte. — VII Klasse. To skriftlige Arbeider maanedlig. Litteraturhistorie efter Thortsens Haandbog fra Holberg til Nutiden. Læst Værker af Evald, Øhleßchläger og Paludan-Müller. I Slutningen af Året er Hammerichs svenske Læsebog benyttet i nogle Timer.

Oldnordisk. Veiledning deri i to Timer ugentlig udenfor Skoletiden har været benyttet af 4 Disciple i 7de Classe A, 6 Disciple i 7de Classe B, 1 Discipel i 5te Realclasse og 1 Discipel, der forlod Skolen ved Juletid for at afgaae til den polytechniske Anstalt i København; der er læst Floamannasaga og de 98 første Capitler af Olaf den Helliges Saga (efter Fornmannasögur). — I Beretningen fra forrige Skoleaar blev det glemt at medtage dette Fag. Den Gang blev Veiledningen benyttet af 5 Disciple i 7de Classe A og 5 Disciple i 7de Classe B, og der blev læst Batnsdælasaga og Halfreds Saga. See forevrigt Indbrydelsesskriftet for 1860.

Thydt.

I Classe. Rungs Læsebog for de lavere Classer S. 34—151. Af Grammatikken (Hjorts mindre) er gennemgaaet Substantivernes Boining, Præpositionerne, Hjelpeverberne, de regelmæssige Verbers Boining, Talordene og de personlige Pronominer. De uregelmæssige Verber ere ikke læste i Sammenhæng, men der er gjort opmærksom paa deres forskellige Former alt eftersom de ere komne for i det Læste. I det Hele er en ikke ringe Tid anvendt paa Indpræntning og Stavning af de i den daglige Lectie forekomende Ord. — II Classe A og B. Rungs Læsebog S. 129—152, 169—220. Hjorts mindre Grammatik er læst fuldstændig og repeteret, og det Læste tildeels indøvet skriftlig og mundtlig efter Volles Materialier. Nogle Digte i Læsebogen ere lært udenad og som oftest derefter nedskrevne. — III Realclasse. Hjorts Læsebog S. 1—43, 87—112. Det Vigtigste af Formlæren er læst efter Trojels Grammatik. Af og til mundtlige og skriftlige Øvelser efter Lasens Elementarbog. — III stud. Classe. Hjorts Læsebog S. 21—74; hele Fornilæren er læst efter Hjorts

større Grammatik. — IV Realclasse. Hjorts Læsebog S. 235—303. Formlæren efter Trojels Grammatik er læst udførligere og enkelte Regler af Syntaxen meddeelte ved de ugentlige Øvelser deels skriftlig, deels mundtlig, efter Lassens Elementarbog. — IV stud. Classe. Hjorts Læsebog S. 127—183; 315—325. Af Sammes Grammatik er Formlæren læst fuldstændig og repeteret og enkelte Afsnit af Syntaxen medtagne. I det første Halvaar er een Stiil skrevet hver Uge, deels hjemme, deels paa Skolen, i det sidste kun et Par paa Skolen. — V Realclasse. Hjorts Læsebog S. 415—445, 526—577, samt Goethes Hermann u. Dorothea; extemporal af Fürs og Rungs deut-sche Dichter de med Stjerner betegnede Digte fra Kerner til Enden. Formlæren er repeteret efter Trojels Grammatik, Syntaxen efter „et Par Capitler af den tydste Syntax“; Lorenzens Stilebog er benyttet til skriftlige og mundtlige Øvelser, deels paa Skolen, deels hjemme. — V stud. Classe. Af Hjorts Læsebog er læst 291—302, 341—361, 379—391, 437—481, 548—564, og det Meste deraf tillige repeteret. Formlæren er repeteret efter Hjorts større Grammatik. Taaffes Syntax er læst. Jævnlig til henimod Juul er der skrevet en tyd Stiil i Hjemmet hver 14de Dag. — VI stud. Classe. Som daglig Lectie er læst: Hjorts Læsebog 315—324, 362—378, 391—414, 437—447, 548—598 samt næsten hele Schillers Wallenstein og noget af Fürs og Rungs „Deutsche Dichter“. Jævnlig Exttemporal-læsning, mest efter denne sidste Bog. Hjorts Grammatik og Taaffes Syntax ere repeterede. Indtil henimod Juul en Hjemmeststiil hver 14de Dag.

Fransk.

II Classe A og B. Borrings Manuel des enfants S. 1—58, 81—126 (med Forbigaaelse af to Fabler, S. 90 og 99), 140—157 (B S. 1—62, 81—104). Af Abrahams's Grammatik er læst det Væsentligste af Declinationerne, Fleertalsdannelsen, Adjectivernes Comparation, Pronominerne, Talordene, Hjelpeverbernes og de regelmæssige Verbers Conjugation. — III Realclasse. Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 1—53, 74—104. Med Benyttelse af Abrahams's Grammatik er gjennemgaaet det Vigtigste af Formlæren, derunder en halv Snees uregelmæssige Verber. Nogle skriftlige Øvelser (mest i Verbernes Boining) ere foretagne paa Skolen. Et vist Antal Ord af enhver Lectie er i denne og de følgende Realklasser opgivet til nøagtig Indprentning og Gjennemstavning. — III stud. Classe. Lassens Læsebog S. 1—60, 153—159, 193—198. Det forhen læste af Grammatiken er repeteret i Forbindelse med de uregelmæssige Verber. — IV Realclasse. Af Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 151—168, 219—241. Af Souvestre's Au coin du feu S. 63—98, 127—144, 165—179, 189—239. Det forhen læste af Formlæren er repeteret og lidt Mere end tidligere medtaget; de uregelmæssige Verber ere lærte. Noget af Syntaxen er mundtlig meddeelt, og adskillige eiendommelige og mere indviklede Ordforbindelser indøvede paa Skolen. — IV stud. Classe. Lassens Læsebog S. 63—84, 87—111, 124—135. Borrings Etudes S. 98—116. Grammatiken repeteret. — V Realclasse. Af Merimée's Colomba suivi de la Mosaïque etc. er læst S. 152—164, 168—185, 286—309, 358—450. Af Au coin du feu S. 99—126,

145—164. Den daglige Lectie er bestandig i den forudgaaende Time blevet gjennemgaaet for Disciplene. Formlaæren er læst paany, og det Nødvendigste af Syntaxen gjennemgaaet, mest leisighedsvis med Henviisning til Abraham's Grammatik. Til mundtlige Øvelser ere Ingerslevs Materialier benyttede. Stadige Øvelser i Extemporallæsning med Afbenyttelse af Souvestre's Au coin du feu og Jules Gérard's Le tueur de lions. — V stud. Classe. Borring's Etudes S. 1—10, 126—141, 215—267, 379—389. Lassen's Læsebog S. 209—222, 229—252. Extemporallæsning efter Voltaire Charles XII, 1ste og 2den Bog. Grammatiken repeteret. — VI Classe. Borring's Etudes S. 10—62, 168—189, 261—267, 273—337, 343—365, 370—379, 390—413; af Merimée: Colomba og Mateo Falcone. Stadige Øvelser i Extemporallæsning have fundet Sted med Afbenyttelse af Voltaire Charles XII og Merimée (Lettres d'Espagne). Af Syntaxen ere de væsentligste Afsnit gjennemgaaede og hele Grammatiken repeteret.

Engelsk.

III Realclasse. Mariboes Elementarbog er læst og overhørt fra Engelsk til Dansk og omvendt. Udtalen er især indøvet ved Chorlæsning. Saa snart og saa ofte som muligt ere Disciplene blevne ledede til selv at finde Oversættelsen. Til Sproglære er ingen trykt Bog brugt; men hvad der under Læsningen er blevet tagget eller meddeelt af Læreren, er blevet nedskrevet i dertil indrettede Smaabøger og derefter indøvet, saaledes navnlig Verbernes Boining, nærmest efter Rafts Fremstilling. De skriftlige Øvelser have først bestaaet i Nedskrivning af det i Læsebogen Lærte

efter Hukommelsen, senere i Oversættelse af Stileøvelserne til Elementarbogen, hvert Stykke først efter at være oversat mundtlig, i Regelen een Gang om Ugen. — IV Realclasse. Mariboes Elementarbog er læst ud og repeteret, derefter Marryat: the Mission, chapter XX-XXIII (S. 168—220 Tauchn.), saaledes at Disciplene ere blevne ledede til selv at finde Oversættelsen. I Sproglære er der gaaet frem paa samme Maade som i III Realclasse; Vittrups Sproglære er benyttet til Eftersyn og Gjennemlæsning af Et og Undet. Stileøvelserne til Elementarbogen ere brugte til mundtlig og skriftlig Øvelse; een Stiil er skrevet hver Uge, som oftest efter først at være oplæst paa Engelsk af Læreren. — V Realclasse. I Herrig: the British Classical Authors (5te Udg.) er læst S. 533—556 og 589—603, af den ældre Afdeling i Classen desuden 556—564 og repeteret S. 570—588, paa samme Maade som i IV Realclasse, kun oftere uden forudgaaende Gjennemgang paa Skolen. I samme Bog er Noget læst extemporalist hist og her. Ord-samlingen i Tistaines „Tolk“ er gjennemgaaet lectieviis. Verberne ere repeterede efter de skrevne Optegnelser; i Vittrups Sproglære ere de vigtigste Stykker gjennemlæste. Lassens Opgaver ere brugte til mundtlig Stiil; der er skrevet een Stiil hver Uge, oftest paa Skolen, af de Yngre mest efter Lassens Opgaver, af de Eldre efter dicteret Dansk, tildeels Fortællinger af Englands Historie.

Latin.

III Classe. Silfverbergs Værebog indtil S. 37. Af Madvig's Grammatik er læst det Vigtigste af Boeiningslæren; endel Regler af Casuslæren og nogle om Tidernes Brug ere meddelelte under Læsningen. I de tre sidste Ma-

neder er der skrevet een Stiil om Ugen efter Trojels Materialier, altid paa Skolen. — IV Classe. Silfverbergs Læsebog fra S. 37—63. Cæsar de bello Gallico 1ste Bog til Cap. 34. Af Madrigs Grammatik er af Syntaxen læst 1ste Afsnit og 2det Afsnit til § 326 og Formlæren repeteret. Til Stiil, som er skrevet 2 Gange ugentlig, er henlyttet Trojels Materialier paa den i forrige Aars Program anførte Maade. — V Classe. Cæsars Gallerkrig 4de Bog. Ciceros Tale for Milo og af Ovids Forvandlinger efter Feldbausches Udvælg Stykkerne XIII-XVIII, ialt 500 Vers. To Stile ugentlig, een hjemme og een paa Skolen, een Gang maanedlig istedenfor Skolestilen mundtlig Stiil efter Ingerslevs Materialier. Om Undervisningen i Sproglære saavelsom om Fremgangsmaaden med Stilene og Forfatterlæsningen for denne og den følgende Classes Vedkommende er der meddeelt nærmere Oplysning i Indbundelsesskriftet for 1860. — VI Classe. Ciceros fjerde Tale imod Catilma, 5te Bog af Livius, 5te Bog af Virgils Eneide, Ciceros Tale for Milo og om Pompeius's Bestikkelse til Hærører, de to sidste mod Slutningen af Aaret mere cursorisk. Ugentlig een Stiil hjemme og een paa Skolen, een Gang maanedlig mundtlig Stiil efter Ingerslevs Materialier istedenfor Skolestilen. — VII Classe. Horats's Breve 2den Bog med ars poetica og Odernes 3die og 4de Bog, Virgils Eneide 12te Bog, Ciceros Skrift om Pligterne 2den og 3die Bog, Livius 5te Bog. Til Extemporallæsning eengang om Ugen er henlyttet nogle Stykker af Curtius, Suetonius, Plinius og Quintilian efter Flemmers Udvælg. To Stile om Ugen, den ene hjemme, den anden paa Skolen efter Henrichsens Opgaver 2den (A) og 4de (B) Afsnit; desuden

mundtlige Øvelser i Stiil med begge Afdelinger; een Version hver fjerde Uge er udarbeidet hjemme efter Sammes Opgaver til Overs. fra Latin; et Par Gange er Versionen streven paa Skolen. Under Forfatterlæsningen ere de til Forstaaelsen af Stederne hørende grammatiske, antiquariske, mythologiske og litterair-historiske Oplysninger meddeleste og henvist til de Haandbøger, som ere i Disciplenes Hænder.

Græst.

IV Classe. Bergs Læsebog til S. 44. Af Tregders Formlære er læst det Møste af Lydlæren og Vøiningslæren. — V Classe. Lund's Læsebog S. 118—124, 144—149. Xenophons Anabasis 1ste Bog. Grammatiken er repeteret. — VI Classe. Homers Odyssee 22de Bog og Xenophons Anabasis 2den Bog. Grammatiken er repeteret — VII Classe. Af Tregders Anthologie ere Idyllerne læste; Homers Odyssee 20de til 23de Bog, Platoss Apol. Soer., Crito og Euthyphro; af Matthiäs griech. Læsebog Lukians Anacharsis. Madvigs Synaxis er ikke læst lectieviis, men idelig benyttet til Henviisning under Læsningen af Forfatterne; med Hensyn til de fornødne mythologiske, antiquariske og litterair-historiske Oplysninger gjelder det Samme, som er bemærket ovenfor ved Latinen.

Hebraist.

VII Classe. Ængste Afdeling. Genesis I—XII. Af Whittes Grammatik Formlæren. — Ældste Afdeling. De forestrevne 40 Capitler af Genesis. Grammatiken er repeteret.

Religion.

I Classe. Balslevs Bibelhistorie læst til Kirkens Historie. En Deel Psalmer ere læste udenad. — II Classe A og B. Balslevs Lærebog forfra til andet Hovedstykke, Troen (§ 55). Sammes Bibelhistorie forfra til Israels Rige; desuden er Müllers Udtog af den hellige Skrift benyttet til Oplæsning og Gjenfortælling. Endel Psalmer ere læste udenad. — III Realclasse. Samme Lærebog fra § 55 til den tredie Artikel (§ 82) og samme Bibelhistorie fra Israels Rige (S. 40) til Jesu Lidelse og Død (S. 83); Müllers Udtog er benyttet som i anden Classe. Psalmer. — III stud. Classe. Samme Lærebog fra § 55 til 4de Hovedstykke, Daabens Sacrament (§ 106). Assens's Bibelhistorie fra 6te Affnit, Israel og Juda som førstilte Riger (S. 79) til 9de Affnit, det gamle Testamentes Skrifter (S. 114), og fra det nye Testamente, første Affnit (S. 139), til Jesu Bjergprædiken (S. 153). Psalmer. — IV Real-classe. Samme Lærebog fra § 82 til Bogens Slutning. Balslevs Bibelhistorie fra Jesu Fjender (S. 80) til Kirkens Historie efter Apostlernes Dage (S. 101), samt d. G. T.s Historie repeteret. Müllers Udtog benyttet som i 3die Realclasse. Psalmer. — IV stud. Classe. Balslevs Lærebog: Sacramenterne (4de og 5te Hovedstykke). Lisco den christel.-apost. Troesbekjendelse forfra til Nr. 74 (det physiske Ønde). Herslebs Bibelhistorie fra Bjergprædiken til Onsdag før den sidste Paaske i Jesu Liv. — V stud. Classe. Lisco Troesbekj. Nr. 97—191. Herslebs Bibelhist. Det N. T. fra Lidelsen i Gethsemane (S. 229) til Enden, samt Udsigten over Skrifterne saavel i G. T. som i N. T. — VI Classe. Lisco Troesbekj. Nr.

191—225. Hørsebs Bibelhistorie repeteret heelt igjennem. — VII B. Iohannis Evangelium i Grundsproget forfra til Cap. XVIII. Lisco Troesbekj. Nr. 228 til Enden samt repeteret forfra til Nr. 47. — A. Matthæi Evangelium Cap. XIX til Enden og Brevet til Galaterne. Lisco Troesbekj. repeteret fra Nr. 40.

Historie.

I Classe. Efter Røfods fragmentariske Fremstilling den gamle Historie og Middelalderens til Carl den Store. — II Classe A og B. Efter samme Lærebog Middelalderens Historie samt den nyere Tids omtrent til Begyndelsen af dette Aarhundrede. — III Realclasse. Efter samme Lærebog Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil den franske Revolution, med betydelige, mundtlig meddelede Tillæg. — III stud. Classe. Af Røfods Verdenshistorie i Udtog Frankrigs Historie til Julirevolutionen. — IV Realclasse. Efter Røfods fragmentariske Fremstilling Oldtidshistorien samt efter Allens Lærebog Fædrelandshistorien til Magnus den Gode. — IV stud. Classe. Efter Røfods Udtog læst af den gamle Historie de forasiatiske Rigers samt Grækenlands Historie; dernæst Englands og Spaniens (derunder indbefattet nogle Partier af Portugals og Nederlandenes Historie). — V Realclasse. Efter Røfods fragmentariske Fremstilling Middelalderen og den nyere Historie, dernæst repeteret en Deel af Oldtidshistorien. — V stud. Classe. Efter Røfods Udtog er af Oldtidshistorien læst Romas Historie, dernæst Tysklands (Schweiz og Ungarn), Preussens samt de vigtigste Partier af Italiens Historie; endelig Ruslands Historie

(med nogle Partier af Polens). — VI Classe. Fædrelandets Historie efter Alleens Lærebog; jævnført med dermed er afsnitsviis læst Sverrigs og nogle Partier af Norges Historie efter Kofods Udtog. — VII Classe. Den nhere Tids Historie efter Estrup (og for B's Vedkommende tillige et Parti af Middelalderens); dernæst repeteret Nordens Historie.

Geographie.

I Classe. Efter Ingerslevs mindre Lærebog Europa indtil Spanien. — II Classe A og B. Af samme Bog Europa fra Spanien samt de andre Verdensdele. — III Realclasse og III stud. Classe. Welschovs Lærebog Europa indtil Kongeriget Belgien. — IV Realclasse og IV stud. Classe. Europa fra Belgien til Enden. — V Realclasse. Repeteret Europas Geographie. — V stud. Classe. Asien, Africa, America og Australien. — VI Classe. Repeteret hele Geographien.

Mathematik og Regning.

I Classe. De 4 Regningsarter i ubenævnte og benævnte, hele og brudne Tal efter Hansens Regnebog I og II. Megen Øvelse i Hovedregning. — II Classe A og B. Fortsættelse af Brøkregning samt Regning med omvendte og sammensatte Forhold, Gjennemsnitsregning og Delingsregning efter Hansens Regnebog II og III. Megen Øvelse i Hovedregning. Afsætning af lette geometriske Opgaver. — III Realclasse. Regning med omvendte og sammensatte Forhold, Gjennemsnitsregning, Delingsregning og Procent-

regning efter Hansen's Regnebog III. De forskjellige Arter af Regning ere først indøvede ved Hovedregning. Regneopgaver hjemme een Gang om Ugen. Steens elementaire Arithmetik til Art. 53 med tilsvarende Øvelser efter Sammes mathematiske Opgaver for det indledende Cursus. Mundts Geometrie, 5te Udgave, til Art. 144. Afsætning af lette geometriske Opgaver og af Maalestofke, samt praktisk Øvelse i Beregning af de assatte Figurers Fladeinhold. — III stud. Classe. Steens elementaire Arithmetik til Anhanget og tilsvarende Øvelser efter Sammes mathematiske Opgaver for det indledende Cursus. Talopgaver indklædte i almindelig Sprogform. Geometrisk Tegning som i 3die Realclasse. — IV Realclasse. Procentregning, Decimalbrøk, Kvadrat- og Cubikrod, Vexelregning og Ligninger af 1ste Grad efter Hansen's Regnebog III og Regnebog for højere Realklasser. Hovedregning og Hjemmeopgaver een Gang om Ugen. Steens elementaire Arithmetik fra Art. 53 til Anhanget og de tilsvarende Øvelser efter Sammes Opgaver for det indledende Cursus. Sammes elementaire Algebra Art. 1 til 25. Mundts Geometrie, 5te Udgave, fra Art. 146 til 303. Johnsen's geometriske Tegneopgaver Nr. 15—22, 28—43, 70—77 og 84—97. Afsætning af Maalestofke. — IV stud. Classe. Steens element. Algebra Art. 1—12 med tilsvarende Øvelser. Repeteret Steens element. Arithmetik § I—III samt V. Mundts Geometrie 5te Udg. Art. 1—192. — V Realclasse B. Kvadratrod og Cubikrod, Ligninger af 1ste og 2den Grad og endeeel Opgaver til Indøvelse af Logarithmer og deres Anvendelse; een Opgave hjemme hver 8te eller 14de Dag. Steens elementaire Algebra fra § 2 til Enden. Mundts Geometrie fra Art. 303 til Enden. Johnsen's geometriske Tegneopgaver §.

45—73. — V Realclasse A. Opgaver til Indøvelse af de forskjellige Arter Regning efter Hansens større Regnebog; een Regneopgave hjemme hver 8de eller 14de Dag. Repeteret hele det mathematiske Cursus. Mundtlige og skriftlige Øvelser i Projektionsløren. Begge Afdelinger have foruden de ved Overhøringen i Mathematik forefaldende Opgaver hver Uge havt een Times skriftlige Øvelser paa Skolen og 2 mathematiske Opgaver hjemme. — V stud. Classe. Steens element. Algebra Art. 13—27. Repeteret Steens element. Arithmetik Art. 54—64 og element. Algebra Art. 1—12. Øvelse især i Regning med Rodstørrelser og Proportioners Anvendelse. Mundts Geometrie 5te Udg. Art. 193—302, 321—332, 345—371. — VI Classe. Steens element. Algebra Art. 28—36, 46—58 samt nogle skrevne Sætninger om Tals Delelighed. Repeteret Steens element. Arithmetik Art. 65—73 og indøvet Regning med affortede Decimalbrøker. Mundts Geom. 5te Udg. Art. 303—320, 333—344, 372—449. Repeteret hele Geometrien. Foruden Øvelser paa Skolen er een Opgave ugentlig besvaret skriftlig hjemme i den største Deel af Aaret. — VII Classe B. Steens rene Mathematik II 1—6, 12—22, 38—43, 47—51; III 13—17, 19—26. Ramus's Trigonometri I 1—7, 9—15 med nogle Udeladelser. Stereometri efter Ramus's Geometri II 1—16, 18—27, 30—61 (50—54 efter Dictat). Øvelser paa Skolen især i Ligningers Oplosning og Logarithmers Anvendelse; en skriftlig Opgave hjemme ugentlig. — VII Classe A. Ramus's Stereometri Art. 50—54 (efter Dictat), 55—75 (med Forklaring af Beviserne), 86—88. De sphæriske Grundformler efter Ramus's Trigonometri. Repeteret det hele mathematiske Cursus. I

den første Halvdeel af Året 2, i den sidste 1 skriftlig Opgave hjemme om Ugen.

Naturlære og Astronomie.

V Realclasse B. Holten's Naturens almindelige Love 2den Udg. Art. 1—127 og fra 272 til Enden. Johnstrup's de chemiske Grundstoffer. — A. Holten's Naturens almindelige Love 2den Udg. Art. 127—195, 237—272 og fra 304 til Enden. Meteorologie efter Silfverberg's chemiske Physik. Repeteret det hele Cursus. — VII Classe B. Ørsted's mechaniske Physik 3die Udg. til Art. 206. Müllers chemiske Physik til Dampmaskinen. — VII Classe A. Ørsted's mechaniske Physik Art. 206 til Enden. Müllers chemiske Physik fra Dampmaskinen til Enden. Mundts Grundtræk af Astronomien. Repeteret det hele Cursus.

Naturhistorie.

I Classe. Pattedyr og Fugle efter Lütkens mindre Lærebog. — II Classe. Krybdyr, Padder, Fiske, Leddyr og Bløddyre efter samme Bog. — III Realclasse og III stud. Classe. Planteriget efter Stroms Plantelære. Pattedyrene fra Aberne til Søerne efter Lütkens Dyre-riget. — IV Realclasse og IV stud. Classe Pattedyrene forsra til Aberne, og Gnaverne til Enden, samt Fuglene til Hønsefuglene, efter samme Bog. — V Realclasse. Led-dyrene efter samme Bog. Planteriget deels efter Stroms Plantelære, deels efter Dreiers og Bramsens Lærebog i Zoologie og Botanik, med mundtlige Forandringer og Til-sætninger. V stud. Classe. Krybdyr, Padder, Fiske og

Bløddyr efter Lütken's „Dyreriget.“ — VI Classe. Leddyrene efter samme Bog, og det Øvrige paa Pattedyrene og Fuglene nær repeteret. Plantelæren efter Dreier og Bramsen, med mundtlige Forandringer og Tilsetninger.

---

4. Disciplene.

I mod Slutningen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 168, hvoraf ni blevne dimitterede til Universitetet, fire forlode Skolen efter at have bestaaet ved Afgangsexamen for Realelever, og desuden sexten udmeldtes inden det nye Skoleaars Begyndelse. Efter Indlemmelsesprøven optoges i August f. A. otte og fyrrække og i Løbet af dette Skoleaar endnu fem, saa at det største Antal iaaer har været 192, af hvilke i Løbet af Aaret hidtil (Beg. af Juni) er udtraadt femten, nemlig een af VII B, een af V stud., een af V Realcl. B, een af IV stud., tre af IV Realcl., een af III stud., fem af tredie Realclasse, een af II A og een af I Cl. Skolen besøges altsaa for nærværende Tid af 177 Disciple, fordelede paa 11 Claser i eftersølgende alphabetiske Orden (De, hvis fuldstændige Navne ere angivne, ere de sidst indkomne):

VII Classe A: 1. H. L. W. H. Bjerring. 2. A. G. Hansen. 3. B. A. Hey. 4. Hans Nissen Kvist (fra Haderslev Skole, Faderen en afd. Sømand i Kolding). 5. D. B. C. Lehmann. 6. J. H. Petersen. 7. G. L. J. A. Sicc. 8. L. C. D. Silfverberg. 9. H. J. Truelsen. 10. P. S. Wilhjelm. 11. O. Chr. F. Windinge. 12. Th. F. Winther. VII B. 13. S. C. Andersen. 14. F. F. Bjerring. 15. Chri-

stian Andreas Christiansen (fra Flensborg Skole, Faderen Amtsforvalter Christiansen i Assens). 16. Chr. C. L. Enghoff. 17. H. B. Hansen. 18. H. Chr. S. Helweg. 19. C. B. R. Huth. 20. A. R. Ibsen. 21. E. Jacobæus. 22. D. Kuhr. 23. A. A. E. Lassen. 24. F. Chr. Lund. 25. P. K. J. Møller. 26. P. J. St. Riemann. 27. M. C. Seedorff.

VI Classe: 1. J. B. Faber. 2. Chr. E. Hold. 3. F. C. Chr. Jensen. 4. Chr. J. Krüger. 5. Th. D. Chr. D. Lund. 6. Ch. S. F. Worm.

V stud. Classe: 1. H. N. F. Arctander. 2. Th. H. Barfod. 3. C. A. B. S. Hansen. 4. N. E. Hofman (Bang). 5. P. L. Ipsen. 6. J. Jacobsen. 7. B. Koppel. 8. B. Krarup. 9. Th. Chr. Langkilde. 10. F. Chr. Lorenzen. 11. G. N. F. Møller. 12. D. Ranau. 13. E. Chr. W. Steenbuch. 14. H. F. B. Wandal. 15. M. Weber. 16. Adolph Johan Julius Weel (afd. Musikus Weel i København).

V Realclasse A: 1. J. Bang. 2. J. Chr. A. Döcker. 3. C. E. Harboe. 4. F. G. Knudsen. 5. H. B. Langkilde. 6. B. E. Maar. 7. A. N. P. Seedorff. B: 8. A. L. E. Clement. 9. H. Chr. M. Frydendahl. 10. C. A. Hofman (Bang). 11. Chr. S. Schmidt.

IV stud. Classe: 1. S. C. Chr. Barnekow. 2. B. S. v. d. Aa Bertelsen. 3. P. Th. Engelsstoft. 4. Peter Carl Arndt Heilmann (Pastor Heilmann i Bjerreby). 5. Friis Julius Christian Holst (Pastor Holst i Longelse). 6. B. E. S. Langkilde. 7. G. F. J. Lassen. 8. Chr. J. Madsen. 9. Fre-

derik Nicolai Meier (Pastor Meier i Berninge). 10. H. J. Møller. 11. Th. B. Møller. 12. M. E. Nielsen. 13. N. P. H. O. Petersen. 14. G. Philipsen. 15. D. Schjær. 16. J. Th. Suhr. 17. J. Teisen.

IV Realclasse: 1. A. O. Bang. 2. H. C. Baumgarten. 3. H. Chr. Christensen. 4. K. S. Harder. 5. Johan Henrik Havemann (Gudsforvalter Havemann paa Nøishøj). 6. T. M. Hennings. 7. N. Chr. Jensen. 8. M. B. Møller. 9. J. B. Petersen. 10. K. S. Petersen. 11. Johan Frederik Vilhelm Schlegel (Etatsraad Schlegel i Odense). 12. Gustav Frederik Gottlieb Schroll (afd. Kammeraad Schroll paa Lykkensæde).

III stud. Classe: 1. N. Bang. 2. O. L. Bang. 3. H. C. v. d. Au Bertelsen. 4. F. J. Bille. 5. S. C. Christensen. 6. Chr. A. E. Frydendahl. 7. Mathias Vilhelm Heilmann (Pastor Heilmann i Elbø). 8. Rudolph Heilmann (Broder til Nr. 4 i IV st. Cl.). 9. N. P. Hennings. 10. Ludvig August Lange (Proprietair Lange til Flintholm). 11. C. F. E. Langkilde. 12. Carl Ferdinand Møller (Skibskjæger Møller i Troense). 13. Niels Pedersen (Smed Peder Nielsen i Dongshoirup). 14. Hans Sophus Poulsen (Overvagtmester Poulsen i Horsens). 15. Frederik Holmstedt Paludan Rasmussen (Skolelærer Rasmussen i Sønderby). 16. Theodor Ludvig Marinus Rasmussen (den Foregaaendes Broder). 17. Frederik Vilhelm Valdemar Rønning (Kjøbmand Rønning i Assens). 18. E. F. J. Schönberg. 19. Ch.

Ø. Wilden. 20. Frederik Wilhjelm (Pastor Wilhjelm i Snøde).

III Realclasse: 1. Chr. J. Bloch. 2. Niels Lauritsen Brandt (Skibsredner Brandt i Greskjøbing). 3. H. J. Dorch. 4. H. J. Hansen. 5. J. N. Ipsen. 6. A. M. Jensen. 7. H. F. F. Jensen. 8. L. D. Jürgensen. 9. Carl Julius Lorenzen (Pastor Lorenzen i Skæby). 10. H. N. A. Lund. 11. N. A. Lund. 12. J. Chrphr. S. Möller. 13. Magnus Johannes Pade (Godsforvalter Pade paa Holstenshus). 14. A. F. Winde.

II Fællesclasse A. 1. H. P. Andersen. 2. L. N. Bagger. 3. L. B. Grønlund. 4. Knud Andersen Hein (praktis. Læge Hein i Odense). 5. Henrik Emil Jacobæus (Forpagter Jacobæus paa Faareveile). 6. L. Jørgensen. 7. L. M. S. Kjærby. 8. M. B. Krarup. 9. L. A. L. Liimkilde. 10. J. N. Th. Michelsen. 11. Friis Theodor Julius August Nansen (Pastor Nansen i Taps). 12. N. Chr. Nielsen. 13. Oscar Nicolaus Schiwe (Major Bataillonschef Schiwe i Odense). 14. C. H. Schnakenburg. 15. C. J. Teisen. 16. Frederik Ludvig Demant Westergaard (Intendant Westergaard ved 3die Dragonreg.).

II Fællesclasse B. 1. Albert Peter John Henrik Emanuel Abel (Intendant Abel ved 5te Bataillon). 2. Hartvig Andreas Axel Halfdan Bagger (Pastor Bagger i Kullerup). 3. G. B. Blom. 4. A. N. Fogtmann. 5. A. H. S. Helweg. 6. Erik Hermann Hofman (Bang) (Forpagter Hofman (Bang) paa Hofmansgave). 7. Chr. F. A. T. Jensen. 8. S.

N. Johnsen. 9. Andreas Jørgensen (Skolelærer Jørgensen i Kullerup). 10. J. B. Kisby. 11. A. Chr. Kragh-Müller. 12. R. C. Langkilde. 13. Chr. F. Maegaard. 14. J. F. Poulsen. 15. J. F. Torup. 16. S. Chr. Wilcken.

I Fællesclasse. 1. Louis Bang (Consul, Kjøbmand Bang i Odense). 2. Knud Gummesen Brandt (Kjøbmand E. Brandt i Odense). 3. Martin Vilhelm Brandt (Farver Brandt i Odense). 4. Rasmus Bruun Nielsen Bruun (Gaardeier Bruun paa Langfilsdegaarden). 5. Carl Lützen Bülow (Capitain v. Bülow i Odense). 6. Emil Frederik Rasmus Frydensdahl (Kjøbmand Frydensdahl i Odense). 6. Axel Gædeken (Grosserer Gædeken i Odense). 8. Hans Frederik Thorvald Gredsted (Hoffskomager Gredsted i Odense). 9. Heinrich Carl Meinig Hviding (Overlæge Hviding ved 5te Bataillon). 10. Niels Alfred Gramus Holbeck (Grosserer Holbeck i Odense). 11. Johan Gerhard Jacobsen (Farver Jacobsen i Odense). 12. Carl Christian Jensen (Rugbrødbager Jensen i Odense). 13. Ernesto Jensen (Ingenieurcapitain Jensen i Odense). 14. Johannes Frederik Klein (praktis. Læge Klein i Kjerteminde). 15. Christian Hans Vilhelm Knudsen (Ingenieur Knudsen i Odense). 16. Peder Knudsen (Gaardmand Knud Madsen i Birkum). 17. Peter Vollesgaard (Proprietair Vollesgaard til Langeskov). 18. Jørgen Jacob Møller (afd. Skolelærer Møller i Sanderum). 19. Jørgen Hannibal Teisen (praktis. Læge Teisen i Odense). 20. Jens Jørgen Julius Wied (Kjøbmand Wied i Assens). 21. Rudolph Theodor Wiinggaard (Slagtermester Wiinggaard

i Odense). 22. Hans Theobald Windel (Tobaksspinder Windel i Odense).

5. Stipendier og Legater.

Bed Ministeriets Resolution af 12te October f. A. og 31te Marts d. A. ere Beneficierne i Skoleaaret 18⁶⁴/₆₅ fordelede saaledes:

1. Høieste Stipendium 50 Rd.: A. G. Hansen, D. Chr. F. Windinge, S. C. Andersen, D. Kühr, P. R. J. Möller, P. J. C. Niemann, M. C. Seedorff.

2. Mellemste Stipendium 35 Rd.: L. E. D. Silfverberg, H. S. Truelsen, Chr. C. L. Enghoff, A. N. Ibsen, Chr. J. Krüger, P. L. Schjær, P. L. Ipsen.

3. Laveste Stipendium 20 Rd.: Chrl. S. J. Worm, C. A. B. S. Hansen, J. Jacobsen, G. F. J. Lassen, Chr. J. Madsen, Th. B. Möller, N. P. H. D. Petersen.

Alle disse Stipendier ere blevne oplagte.

4. Fri Undervisning: H. L. W. H. Bjerling, Th. F. Winther, F. F. Bjerling, H. B. Hansen, C. B. R. Huth, A. A. E. Lassen, H. N. F. Arctander, N. E. Hofman (Bang), B. Koppel, F. Chr. Lorenzen, G. N. F. Möller, E. Chr. W. Steenbuch, H. F. B. Wandall, F. G. S. Knudsen, A. N. P. Seedorff, H. Chr. M. Frydendahl, S. C. Chr. Barnekow, A. Chr. Frydensberg, G. Philipsen, H. C. Baumgarten, E. E. J. Dalgas, K. S. Harder, N. Bang, E. F. J. Schönberg, Ch. L. Will-

æn, A. Th. Frydensberg, J. N. Ipsen, J. Chr. S. Møller, L. N. Bagger, L. Jørgensen, J. N. Th. Michelsen, N. Chr. Nielsen, A. N. Fogtmann, Chr. F. A. T. Jensen, J. F. Poulsen, J. F. Tornø, og som extraordinaire Gratister, G. L. J. A. Sied, S. N. Johnsen og A. Chr. Kragh-Müller.

De to Skolen tillagte Portioner af det Moltkeske Legat, hver paa 40 Rd., oppebares af Disciplene H. L. W. H. Bjerling og D. L. Bang. Det Baggerske Præmielegat tildeles ved Censuren efter Hovedexamen Disciplene J. H. Petersen af VII Cl., E. Jacobæus af VI Cl., C. A. B. S. Hansen og F. Chr. Lorenzen af IV Classe.

Det større Baggerske Legat for Dimissi tildeles Dimitterne M. Cl. Gerz og C. B. Lund. Af Frøken Ernsts Legat blev de to større Portioner (hver 87 Rd.) tillagte A. K. Hasselager og C. Th. Meldal, 3 af de mindre Portioner (hver 72 Rd.) P. E. Haugsted, C. A. Møller og G. P. Winther. Endvidere erholdt af samme Legats Beholdning stud. theolog. A. Th. Hasselager (dimitteret 1863) en extraordinair Understøttelse af 50 Rd. Af Stipendieoverskudsfonden er ifølge Ministeriets Resolution af 19de November f. A. udbetalt Discipel i VII Classe H. N. Kvist en Understøttelse af 40 Rd. til at dække Udgifterne til Skolepenge fra Januar og til Testimonium ved hans Dimission.

Bekjendtgjørelse af 9de Marts 1865 om Forhøielse af Skolepenge ved de offentlige lærde Skoler samt om Forandring i Neglerne for Beneficieuddelingen ved samme Skoler m. v.

„Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 1ste d. M. allernaadigst at bifalde, at Bestemmelserne om Skolebetalingen og om Tripladzers Bortgivelse samt Pengestipendiers Uddeling ved de lærde Skoler i Danmark maae forandres saaledes:

- 1) De ved Kongelig Resolution af 13de April 1859 — Bekjendtgjørelse af 4de Mai næstefter — fastsatte Skolepenge forhøies, derunder indbefattet Lyse- og Brændepenge, ved Metropolitansskolen til 72 Rd. aarlig, og, naar flere Brødre føge Skolen, til 60 Rd. og 40 Rd., henholdsvis for 2den og 3die Broder, ved de andre lærde Skoler til 50 Rd. og, under samme Forudsætning, til 40 Rd. og 30 Rd., henholdsvis for 2den og 3die Broder.

Bed Rønne høiere Realskole bliver under Skolebetalingen at indbefatte de hidtil bestemte Lyse- og Brændepenge, saaledes at Skolepengene blive 31 Rd. aarlig, og, naar flere Brødre føge Skolen, for 2den Broder 23 Rd. og for 3die Broder 17 Rd. aarlig.

- 2) Det Antal Tripladser, som i Henhold til allerhøieste Resolution af 18de October 1849 — Bekjendtgjørelse af 29de f. M. — kan tildeles Disciple i de lærde Skoler, nedfættes ved Metropolitansskolen til 5 Procent og ved de andre Skoler (Rønne høiere Realskole, der tillige giver lærde Undervisning, ikke medregnet) til en Sjettedeel af det ved hvært Skoleaars Begyndelse i de enkelte Skoler værende Discipeltal.
- 3) Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyn diges allernaadigst til at uddele de til de lærde Skolers

Disciple henlagte Pengestipendier ogsaa til de Disciple, som ikke have fri Skolegang.

Foranstoende Bestemmelser træde i Kraft fra 23de August 1865 at regne, dog saaledes, at de Disciple, der allerede ere Gratister, beholde fri Skolegang, forsaavidt de opfyldte Betingelserne for at bevare Beneficiet, og at som Følge deraf den ovenfor givne Bestemmelse om Indskrænkning af Tripladserne først fuldstændig kommer til Anvendelse, naar det dertil fornødne Antal af de allerede bortgivne Triplader ved de enkelte Skoler ere blevne ledige.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Esterretning for alle Bedkommende."

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet den 9de Marts 1865.

Heltzen.

Schwartzkopf.

Bed Forordningen af 7de November 1809 § 66 bestemtes Skolepengene i Kjøbstedernes lærde Skoler til 20 Rd. med Moderation (resp. 15 og 10 Rd.) for 2den og 3die Broder; men ved Kgl. Resolution af 29de November 1816 forhøiedes de til 30 Rd. (20 for 2den 15 for 3die Broder) og endvidere ved Kgl. Resolution af 13de April 1859 til 40 Rd. (28—20), Alt foruden 5 Rd. i Lyse- og Brændepenge. Den ved Resolutionen af 1ste Marts d. A. foretagne yderligere Forhøielse (hvorunder er indbefattet Lyse- og Brændepenge) er temmelig lempelig, idet den kun udgjør 5 Rd. for 1ste, 7 Rd. for 2den og 5 Rd. for 3die Broder aarlig. Derimod er den Indskrænkning, som er Gjenstand for Resolutionens § 2, meget indgribende og føle-

lig. Forordningen af 7de November 1809 § 73 bestemmer, at det høieste Antal af Disciple, som gives fri Undervisning, skal i Cathedralskolerne være 30; men heri skete for de mere frequenterede Skolers Bedkommende en meget betydelig Udvidelse ved Kgl. Resolution af 18de October 1849, idet der ved denne Resolution fastsattes, at der for Fremtiden kunde tilstaaes en Trediedeel af det ved hvert Skoleaars Begyndelse i de enkelte Skoler værende Discipeltal fri Undervisning. Da Odense Cathedralskole allerede i Året 1850 havde 114 Disciple, mærkedes Forskjellen strax, og da Antallet efterhaanden er steget saaledes, at det fra 1859 af har udgjort imellem 180 og 190, kunde der i de sidste 5 År disponeres mindst over 60 Fripladser. Dog samtidig med den omtalte Udvidelse indtraadte i en anden Henseende en betydelig Indskräning i Understøttelserne for Disciplene i Odense Cathedralskole, idet den af Privatlegaternes Overskud dannede Stipendieoverskuds fond, der efter Forordn. af 7de November 1809 § 79 og Universitetsdirektionens Skrivelse af 28de Juni 1828 udelukkende skulde anvendes til overordentlig Understøttelse af Skolens udmærkede Disciple i deres Skole og Universitetsaar, blev for en Tid sat ud af Stand til at opfylde denne Bestemmelse ved at der ligesledes nnder 18de October 1849 reserveredes, at der til Dækning af en Deel af det Tab, som ved Tilstaelsen af Fripladser i de lærde Skoler forvoldtes Skolevæsenet, skulde af Indtægterne af Stipendieoverskuds fonden ved Odense Cathedralskole aarlig afgives 480 Rd. (saa godt som hele Beløbet af Fondens Renter) til Skolens Kasse. Derved fik Skolekassen Erstatning først for 16, senere for 12 af de forøgede Gratispladser. Nu, da Fripladsernes Antal er nedsat til en Sjettedeel af det ved hvert Skoleaars Begyndelse i Skolen værende

Discipeltal, og det er rimeligt, at Freqventsen snarere vil aftage end tilbage efter Understøttelsernes Formindstelse og Skolepengenes Forhjælpe, ville de Fripladser, hvorover der aarlig kan disponeres, snarere blive færre end overstige det oprindelige ved Forordn. af 1809 Skolen tillagte Antal 30, og i de første Aar vil vel dette Beneficium aldeles hvile. Man maalte da troe, at det Tilskud til Skoleklassen, som i 1849 netop paa Grund af den da indtrædte Forøgelse blev paalagt Overstudsfonden, nu vilde bortfalde, ved hvilken Bestelte Stipendieoverskudsfonden kunde anvendes til at komme fattige Disciple til Hjælp i deres Forlegenhed, da de, som ikke allerede have Friplads, ikke have Udsigt til at erholde dette Beneficium i de nærmest følgende Aar. Det var onskeligt, at der kunde findes en Vei, hvorved det Haarde i denne pludselige Standsning kunde formindskes, og der kan maaßke endnu ventes nærmere Bestemmelser angaaende denne Sag; men hvad Stipendieoverskudsfondens Anvendelse angaaer, da er jeg bange for, at Virkningen ikke ophører, fordi Aarsagen ophører.

6. Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 18⁶³/₆₄.

	Indtægt.	Rø	β
1. Beholdning efter Regnskabet for 18 ⁶³ / ₆₄	1766	69	
2. Renter af Skolens Capitalformue	1921	41	
3. Fordebogsindtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald (efter Fradrag af Udgifterne)	7143	68	
4. Skolecontingenter og Refusion fra Stipendie- overskudsfonden	6042	64	
5. Forskjellige ubestemte og extraord. Indtægter: a) Renter af Jens Mules Legat	14	32	
b) Godtgjørelse for extraordinair Indqvare- tering	14	25	
c) Tilskud fra den almindelige Skolefond	8300	"	
d) Indeholdte Præmier til Livrente- og For- sørgelsesanstalten	731	39	
Udenfor Finantsloven:			
6. Afdrag paa Laan	50	"	
7. Kjøbesum for bortsolgt Fordegods	321	29	
	Summa Indtægt	26305	79
	Naar Udgiften fradraget ned	24153	80
Øliver Kassebeholdningen den 31te Marts 1865	2151	95	

	Udgift.	Røl	β
2.	Gager til faste Lærere med Sædtillæg ...	16485	"
3.	Inspectors og Bibliothekarens Løn	250	"
4.	Pedellens Løn.....	150	"
5.	Lærernes Andeel i Skolepenge.....	1869	36
6.	Betaling til Timelærere og for Extratimer til Skolens faste Lærere.....	1932	54
7.	Skolens Bibliothek og videnstabelige Apparater	341	10
8.	Bygningernes Bedligeholdelse.....	254	94
9.	Leie for Svømmepladsen	25	"
10.	Inventariets Bedligeholdelse.....	123	24
11.	Brændsels- og Velsynsformødenheder..	594	24
12.	Slatter og Afgifter.....	413	19
13.	Regnstabsføringen	470	"
14.	Forskjellige løbende og extraordinaire Udgifter: a) Skoleopvarming	20	"
	b) Reengjøring.....	90	76
	c) Porto, Protocoller og Skrivematerialier	179	76
	d) Programmer og Skolehøitideligheder...	139	32
	e) Andre Udgifter	23	40
	f) Udgifter efter Decisionen til Regnstabet for 18 ⁶³ / ₆₄	2	32
15.	Riffelskudningsøvelser	58	4
16.	Indsendte Præmier til Livrente og Forsør= gelsesanstalten	731	39
	Summa Udgift	24153	80

7. Bibliotheket.

I nedenstaaende Fortegnelse over Bibliothekets Tilvægt indtil Udgangen af Mai ere de fra Cultusministeriet sendte Skrifter betegnede med †, Privates Gaver med *. Løbe-nummerne henvise til de tilsvarende Rubriker i den i 1859 udkomne Hovedfortegnelse. De regelmæssigt udkommende Tidskrifter ere anførte med den fulde løbende Årgang.

I. Literaturhistorie.

6. Arenzen, Kr., Danske Digtere i det 19de Aarh. Kbh.
1864.
- Dansk Bogfortegnelse, udg. af G. E. C. Gad. 1863—65.
Kbh.
- Erslev, Th. H., Suppl. til „Alm. Forf.-Lex. f. Konger. Danm. osv.“ indtil Udg af A. 1853. 11. H. Kbh.
1864.
- †Hammerich, M., Danmarks og Norges Litteratur i kort Overblik. Prg. Brgdsk. p. Chr. 1864.
- *Petersen, N. M., Bidrag til den danske Lit. Hist. Slutningshefte (Rettelser, Tillæg og Register). Kbh.
1864.
- 6b. Kraft, J. E., Norsk Forfatter-Lexicon 1814—56. Udg.
af C. C. A. Lange. 6. H. (Slutn.) Christn. 1863.
7. Ljunggren, G., Svenska dramat iutill slutet af 17.
århundr. Lund 1864.
10. Geruzez, E., Histoire de la litterature Française depuis ses origines jusqu' à la revolution. 4. éd. T. 1—2.
Paris 1863.

12. Archiv f. das Studium der neueren Sprachen u. Literaturen, hrsg. v. L. Herrig. 35—36. B. Brnschw. 1863.

- Literarisches Centralblatt für Deutschland, hrsg. v. Fr. Barnke. 1865. Bd. 4.

II. Encyclopædiske og blandede Skrifter.

- 15a. Flemmer, E., Folkelige foredrag. 1—2. H. Kbh. 1864—65.

- † Oversigt over d. kgl. dsk. Vidensk. Selskabs Forhandlinger m. m. 1852 Nr. 7 (Dech.), 1863 Nr. 5—8 (Mai—Dech.), 1864 Nr. 1—2 (Jan.—Fbr.) Af G. Forchhammer. Kbh.

- Dansk Maanedsskrift. 2. Næffe. Ned. og udg. af M. G. G. Steenstrup. 1865, 1—2 B. Kbh.

- Illustreret Tidende. — Kbh. 1865. Fol.

- Intelligenståblade, udg. af J. L. Heiberg. 1—4. B. Kbh. 1842—44.

- Nordisk Universitets-Tidskrift. 9. Aarg. 2—3. H. 10. Aarg. 1. H. Lund, Chrstn., Kbh. 1864.

III. Sprog og Nationalliteraturer.

23. Berg, C., Græs-Dansk Ordbog til Skolebrug. Kbh. 1864.

- † Stephanus, H., Thesaurus Graecae linguae. Vol. I. fasc. 13, vol. VIII. fasc. 8. Par. Fol.

32. *Henrichsen, R. J. F., Opgaver til Overs. fra Latin paa Dansk. 3. Udg. Kbh. 1864.

35. Homer.

- † Aulin, L. A. A., Homeriska exkurser. Prg. Stockh. h. el. lrv. 1864. 4.

38. Livi, T., ab urbe condita libri. Erkl. v. W. Weissenborn. 9. B. (Buch 39—42.) Br. 1864.
- historiarum Romanarum libri qui supersunt. Ex rec. J. N. Madvigii edd. J. N. Madvigius et J. L. Ussingius. Vol. 4. p. 1. Haun. 1864.
- †Ovidii epistola XVIII Heroidum: Leander Heroni metriskt öfvs. af P. F. Widmark. Prg. Luleå 1863. 4.
42. Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. 6. Aarg. Kbh. 1865.
47. Fritzner, J., Ordbog over det gamle norske Sprog. 5—6. H. Christn. 1864—65.
- †Thorkelsson, J., Um r og ur i niðrlagi orða og orðstofna i islensku. Prg. Reykjavik 1863.
48. Fornmanna Sögur. 4 B. Kbh. 1829.
Safn til sögu Íslands og islenska bokmenta að fornū og nyju. I, II 1—2. Kpmh. 1856—61.
- 50b. Aasen, J., Norsk Grammatik. Christn. 1864.
52. Goldschmidt, M., Fortællinger og Skildringer. 2. Bø. 3. H. Kbh. 1865.
Hauch, C., Dramatiske Værker. 2. Udg. 1—3. D. Kbh. 1852—59.
—, Svend Grathe. Kbh. 1841.
—, Marfk Stig. Kbh. 1850.
—, Åren tabt og vunden. Kbh. 1851.
—, Tycho Brahes Ungdom. Kbh. 1852.
—, Gjengjeldelsen. Kbh. 1854.
—, Et Eventyr i Ørkenen. Kbh. 1855.
—, Kongens Yndling. Kbh. 1858.
—, Henrik af Navarra. Kbh. 1863.
—, Vilhelm Babern. 2. Udg. Kbh. 1848.

- Hauß, C., Guldmageren. 2. Udg. Kbh. 1851.
 ——, En polsk Familiie. 2. Udg. 1—2. D. Kbh. 1860.
 ——, Slottet ved Rhinen. 1—2. D. Kbh. 1845.
 ——, Robert Fulton. 1—2. D. Kbh. 1853.
 ——, Charles de la Bussiere. Kbh. 1860.
 ——, Tvende Digtninger. Kbh. 1837.
 ——, Lyriske Digte. Kbh. 1854.
 ——, Saga om Thorvald Bidførle. 1—2. D. Kbh. 1849.
 ——, Fortælling om Haldor. Kbh. 1864.
 ——, Afhandlinger og æsthetiske Betragtninger. Kbh. 1855.
 ——, Æsthetiske Afhandlinger og Recensioner. Kbh. 1861.
 Herz, H., Dramatiske Værker. 15. B. Kbh. 1865.
 Ingemann, B. S., Samlede Skrifter. 3. Udf. 13. B.
 (Efterladte Eventyr og Fortællinger.) Kbh. 1864.
 Paludan-Müller, Fr., Ungdomskilden. Kbh. 1865.
55. Larsen, A., Svensk Ordbog for Danske og Norske. Kbh. 1865.
56. Sturzen-Becker, Reuterholm efter hans egna memoirer. Kbh. 1864.
57. Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch. Fortges. v. R. Hildebrand u. K. Weigand. 5. Bs. 1—2. Lfr. Lpz. 1864—65.
58. †Løkke, J., Bidrag til Bestemmelsen af Modus i de afhængige Udsagnsstætninger og Spørgesætninger i Tyskf. Prg. Christn. 1863.
65. The Slang dictionary or the vulgar words, street phrases, and „fast“ expressions of high and low society. London 1864.
- †Wittrup, F., Om det engelske Slang og Cant. Prg. Arendal 1863.

67. *Cooper, F., *Le pilote.* Traduction de la Bedolliere.
Paris (u. A.). 4.
Shakspere's, W., dram. Værker, ovs. af P. Foersom
og C. Lembecke. 10—11. H. Kbh. 1864—65.
69. †Collin, A. Z., *Recherches sur les diphthongues*
Françaises. Prg. Lund 1863.
Littré, É., *Histoire de la langue Française.* 2. éd.
T. 1—2. Paris 1863.
72. *Sue, Eugène, *Les Mystères de Paris.* T. 1—10.
Paris 1845. (5 B.)
75. †Nielsen, F. Th., *Nygræsk Formlære.* Prg. Nykbg.
1864.

IV. Theologi.

80. †Heise, V., *Om Opfatningen af Højsangen.* Prg.
Sorø 1864.
Propheten Esaias, ovs. af Chr. Hermansen. Kbh. 1865.
Propheten Esaias, ovs. af D. G. Monrad. Kb. 1865.
89. Stemmer fra den danske Kirkes Reformations Tid. Udg.
af Gyens Stifts lit. Selsk. ved Chr. H. Kalkar.
Ødf. 1836. 4.
†Strömberg, J. E., Om konung Johan III såsom
liturgisk reformator. Prg. Örebro 1863. 4.
97. *Rindom, A. F. L., *Christelig Katechismus til Brug*
for Seminarister og de øverste Klasser i Latinsskoler.
Kbh. 1865.
101. *Rothe, W., *Indholdet af den mosaiske Skabelseshistorie.*
Kbh. 1864.

VII. Pædagogik.

105. Archiv, Pädagogisches, hrsg. v. W. Langbein. 7. Jahrg.
1865. Stettin.

106. Gosch, C. C. A., De lærde Skolers Undervisningsplan.
Kbh. 1865.
- †Kjær, L. O., Maal, Middel, Begrænsning. Prg.
Lat. og Realsk. i St. Kngsg. 1864.
- †Listow, C., Er Stileprøven i fremmede Sprog nødvendig ved Afgangsexamen? Prg. Hrlfsh. 1864.
- †Rabe, G. R., Om bildning såsom skolundervisningens uppgift. Prg. Stockh. h. el. lrv. 1863. 4.
- Ussing, J. L., De lærde Skolers Undervisningsplan
og de levende Sprogs Stilling i samme. Kbh. 1864.
Zeitschrift f. das Gymnasialwesen, hrsg. v. W. Hollenberg,
R. Jacobs, P. Rühle. 19. Jahrg. 1865. Berl.
108. †Dahlbäck, C. J., Om logikens studium vid elementarläroverken. Prg. Umeå 1864.
109. †Møller, F. J., Et Par Ord om den første Underv.
i Latin og de levende Sprog. Prg. Randers 1864.
†Weisse, J., Bemærkninger om Undervisningen i nærf^e
Stil i de lærde Skolers højere Klæsser. Prg. Throndhj.
1863.
110. †Erstlev, E., Prøver af en alm. Geografi til Skolebrug. Prg. Aarh. 1864.
112. †Scheutz, N. J., Om undervisningen i Botanik vid elementarläroverken. Prg. Wexjö 1864.
113. †Klein, W., Om ritkonsten såsom allmänt bildningsmedel. Prg. Malmö 1864. 4.
- †Köhler, J. G., Några ord om undervisningen i Teckning. Prg. nya elmsk. Stockh. 1864.
114. †Cavallin, S. G., Cramèr, C., Floderus, M. M.,
Montelin, C. J., Sjöbring, P., Sundstèn, P. I.,
Wiberg, C. F., Widmark, E., Wimmercranz,
A. F., Reseberättelser rörande skolväsendet i Danm.,

Tyskl. og Engl. Prg. Christianstad 1864, Wishy,
Upsala 1863, Jönköping, Kalmar, Falun, Gefle, Lin-
köping 1864, Hernösand 1863.

115. † Linde, A. C. B., Alphabetisk Sagregister til Medde-
leserne ang. Åbh. Univ. m. m. 1849—56. Åbh. 1864.

116. Kjøbenhavns Universitet.

† Brg. til Reformf. 1863, til Kong. Æddff. 1864.

† Forelæsningskatalog 1864, 1—2.

† Liste over Ufgangsex. og Aldgangsex. 1864.

† Liste over philosophisk Ex. 1864.

† Programmer til Ex. 1864 fra de lærde Skoler og
høiere Realskoler i Aalborg, Aarhuns, Frederiksborg,
Helsingør, Herlufsholm, Horsens, Kjøbenhavn
(Mtrpst., Brdgst. i Åbh., Brgdsk p. Chr. v. We-
stens Inst., Latin- og Realss. i St. Kongensg.), Ny-
fjøbing, Odense, Randers, Reykjavik (1863), Ribe,
Roeskilde, Slagelse, Sorø, Viborg.

Odense. — † Henriksen, N. J. F., Bidrag til Øjs.
Cathedralstoles Hist. 7. H. Prg. Øds. 1864.

Reykjavik. — † Arnason, J., Registur yfir bokasafn
hins lærda skóla í Reykjavík. Reykj. 1862.

119. † Programmer til Ex. 1863 fra de lærde Skoler og
Realskoler i Arendal, Christiania (Kathff.), Christians-
sand, Lillehammer, Molde, Stavanger, Throndhjem.

† Programmer til Ex. 1863 og 1864 fra de høiere
Underviisningsanstalter i Carlskrona, Carlsstad,
Christianstad, Falun, Gefle, Göteborg, Helsing-
borg, Hernösand, Hudiksvall, Jönköping, Kalmar,
Linköping, Luleå, Lund, Malmö, Norrköping,
Nyköping, Skara, Stockholm (2), Strengnäs,

Umeå, Upsala, Wenersborg, Westervik, Westerås,
Wexjö, Wisby, Örebro, Östersund.

Göteborg. — † Henrlin, A. O., Bidrag til Hvitfeldska Stipendii-stiftelsens historia 1762—1814.
Prg. Göteb. 1863.

VIII. Lovkundighed.

122. Love og Anordninger m. m. f. Å. 1864. Sm. og udg.
af T. Algreen-Ussing. 9. D. Kbh. 1864—65.
Ægl. Næfripter og Resolutioner m. m. f. Å. 1858,
sm. og udg. af T. Algreen-Ussing. Ærste Række.
Kbh. 1864.
123. † Gram, F. T. J., Om Ægtepagter efter dansk Ret.
Prg. Kbh. Univ. Ref. 1863. 4.

X. Historie og Geographi.

131. Almanak, Universitetets lille, for 1862—65.
133. Holm, E., Geistlighedens Opræden ligeoverfor Staten
fra Slutn. af Const. d. Sts. Regering indtil det vestl.
rom. Riges Fald. Kbh. 1864.
135. †Broman, A. Th., De ingenio et moribus Socratis
commentatio. Prg. Falun 1863.
136. Blase, C. H., De Q. Tullii Ciceronis vita. Prg.
Bedburg 1847. 4.
142. †Madvig, J. N., Befalingsmændene og Forfremmel-
sesvilkaarene i den romerske Hær, betragtede i deres
Sammenhæng med Standsforholdene hos Romerne i
det Hele. Prg. Kbh. Univ. K. F. 1864. 4.
143. *Bloch, B. Å., Lærebog i Middelalderens Hist. til
Brug f. d. l. Skoler (Thrige, S. B., og Bloch,
B. Å., Lærebog i Verdenshist. 2. D.) Kbh. 1864.

- † Schmith, H., Araberne i Europa. Prg. Aalb. 1864.
- † Sydow, C. F. v., Feodalismens olika skaplynne i Frankrike och England. Prg. Christianstad 1863. 4.
144. Petermann, A., Mittheilungen über neue Erforschungen auf dem Gesamtgebiete der Geographie. 1865. — Ergänzh. 13—15. Gotha. 4.
146. Bille, Steen, Min Reise til China 1864. Kbh. 1865.
147. † Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. Udg. af C. F. Wegener. 3. Bs. 4 H. Kbh. 1864. 4.
149. Thorsen, P. G., De danske Runemindesmærker. 1. Afd. Runemindesmærkerne i Slesvig. Kbh. 1864.
150. * Paludan-Müller, J., Gullands Forhold til Danmark og Sverrig i det 14., 15. og 16. Aarh. Udg. af C. Paludan-Müller. Kbh. 1865.
151. Allen, C. F., De tre nordiske Rigers Historie 1497—1536. 1. Bs. 1—3. H. Kbh. 1864.
167. † Strunk, A., Samlinger til en beskrivende Catalog over Portraiter af Danske, Norske og Holstenere. 1—3. H. Kbh. 1863—64.
168. Bourronville, A., Mit Theaterliv. Kbh. 1848.
—, Theaterliv og Erindringer. Kbh. 1865.
- * Juel's, Ove, Dagbog. Meddeelt af A. Crone. Kbh. 1864. (Astr. af Hist. Tidsskr. 3. Rs. 3. B.)
- * Crone, A., En Odense Borgemeester [Mikkel Pedersen] i Beg. af det 16. Aarh. Ods. 1865. (Astr. af Samlinger til Fyens Hist. og Topogr. 3. B.)
169. † Statistiske Meddelser. Udg. af det stat. Bureau. 2. B. Kbh. 1864.
- † Statistisk Tabelværk, udg. af det stat. Bureau. 3. R. 3. B. Kbh. 1864. 4.
- † Udsigt over Danmarks officielle Statistik. Kbh. 1863.

170. * Samlinger til Fjens Hist. og Topogr., udg. af Fjens Stifts liter. Selsk. 3. Bd. 2. H. Døf. 1865.
 * Uddrag af Odense Kommunalbestyrelses Forhandlinger f. Å. 1864. Døf. 1865.
- 171 * Meddelelser om Begivenhederne i Slesvig siden den preussisk-österrikske Invasion. (1. Novb. 1864.) Kbh.
172. Trap, J. P., Stat.-topogr. Beskr. af Hertugd. Slesvig. 7—9. H. Afsbildninger 6—7. H. Kbh. 1864.
174. Maurer, R., Die Entstehung des Isländischen Staats u. seiner Verfassung. München 1852.
178. Fryxell, A., Berättelser ur svenska historien. 33—34. D. Stockh. 1864.
- Geffroy, A., Sverig og Rusland i det 19. Aarh. Ovs. af C. Rosenberg. Kbh. 1865.
179. Sturzen-Becker, Over Sundet. III. Kbh. 1864.
183. * Macaulay, T. B., Frederik II af Preussen. Udg. af C. M. Kbh. 1864.
- 200b.* Guizot, Mémoires pour servir à l'histoire de mon temps. T. VI—VII. Lpz. 1864—65.
216. * Holberg, L., Helte-Historier. Udg. af F. L. Liebenberg. 1—2. D. Kbh. 1864—65.
 Svenskt biographiskt lexicon. Ny följd. 5. B. H—J. Örebro 1863—64.
220. † Pingel, J. V., De gigantibus fabularum Græcarum. Haun. 1864. (Disp.)
221. Andersen, C., Islandske Folkesagn og Æventyr. Ny Sm. Kbh. 1864.
 Hahn, J. G. v., Nygræsse Folkeeventyr. Døf. af Chr. Winther. Kbh. 1864.
227. † Tidsskrift, Historisk. 3. Række. Udg. af d. dsk. hist. Forening. Red. af N. L. Westergaard. 2. Bd. 2 H. Kbh. 1863.

XI. Mathematik.

230. Tidsskrift for Mathematik. Udg. af C. Tychsen.
2. R. 1. Aarg. 1865. Kbh.
- Zeitschrift f. Math. u. Physik, hrsg. v. O. Schlömilch, E. Kahl u. M. Cantor. 10. Jahrg. 1865. Lpz.
231. † Clausen, P. A., Kubikproduddragning og Løsning af kubiske Ligninger. Prg. Kristiansand 1863.
- † Engström, P. J., Om hela factorer i hela tal. Prg. Hudiksvall 1863. 4.
- * Lorenz, L., Elementær Arithmetik. Kbh. 1864.
- * ——, Elementær Algebra. Kbh. 1864.
- † Schow, K. H., Nogle Sætninger om Proportioner. Prg. Slagelse 1864.
234. Steen, A., Grundtræk af Sandsynlighedsregningen. Kbh. 1864.
236. † Broager, Nogle Cirkelen og Kuglen vedkommende Læresætninger. Prg. Roesk. 1864.
- Schjødte, C. A., Lærebog i Projectionstegning for Realelever (efter Schlömilch) Kbh. 1864.

XII. Naturvidenskab.

242. Aus der Natur. 26—30. B. (Neue Folge 14—18. B.)
Opp. 1863—64.
- Tidsskrift for popul. Fremstillinger af Naturvidenskaben, udg. af C. Fogh og C. F. Lütken. 3. B.
2. B. 1865. Kbh.
243. Christie, H., Lærebog i Fysik. 2. D. Christn. 1864.
Die Fortschritte der Physik im J. 1862, dargest. v.
d. physik. Gesellschaft zu Brl. XVIII. Jahrg. Brl.
1864.

- Tidsskrift for Physik og Chemi. Udg. af A. Thomsen og J. Thomsen. 4. Aarg. 1865. Kbh.
244. Chladni, E. F. F., Die Akustik. Neue Ausg. Lpz. 1830. 4.
- , Theorie u. Anleitung zum Bau des Clavichlinders. Lpz. 1821.
250. †Gauss, C. F., u. Schumacher, H. C., Briefwechsel. Hrsg. v. C. A. F. Peters. 5. B. Altona 1863.
- Jahrbuch, Berliner astronomisches, f. d. J. 1864—66, hrsg. v. I. F. Encke u. Wolfers. Brl. 1861—63; f. 1867 redig. v. Wolfers. Brl. 1864.
251. Fitzroy, R., Anvisning til at anstille Barometer-lagttagelser og forudsige Vejrforandringer. Ovs. af P. A. Clausen. Kristiansand 1864.
252. Archiv f. Naturgeschichte, gegründet v. A. F. A. Wiegmann, fortges. v. W. F. Erichson, hrsg. v. F. H. Troschel. 30. Jahrg. 1864, 1—3. H. Brl.
- Tidsskrift, Naturhistorisk, stiftet af H. Kröyer, udg. af I. C. Schjødte. 3. R. 2. Bs. 3 H., 3. Bs. 1. H. Kbh. 1864.
- †Wiström, J. A., Naturalhistoriska anteckningar under vandringar i Hudiksvalltrakten. Prg. Hudiksvall 1864. 4.
253. Paijkull, C. W., Försök till lärobok i Mineralogi och Geologi för Elementarläroverken. Stockh. 1865.
254. Schnizlein, A., Iconographia familiarum naturalium regni vegetabilis. 17—18. H. Bonn 1864—65. 4.
255. †Bergsøe, V., Philichtys Xiphiae Stp. Kbh. 1864. (Disp.)

256. Panum, P. L., Alm. Indledning til Forelæsninger over
Menneskets Physiologie. Kbh. 1865.

XIII. Techniske og øeconomiske Videnskaber.

258. Selmer, C., Den elektriske Telegraf, populært frem-
stillet. Kbh. 1864.

Thomsen, A., Naturkræfterne i Menneskets Tjeneste.
Kbh. 1865.

XIV. Landkort, Kobbere m. m.

265. Danske Mindesmærker, udg. af en Forening. 4. og
6. H. Kbh. 1864. Fol.
-

De offentlige Examiner

i

Odense Cathedralskole for Året 1865

foretages i følgende Orden:

A. A f g a n g s e x a m e n .

Fredag	den	7	Juli	kl.	8.	V	Realcl. A.	Naturlære.
—	"	"	—	—	10.	V	Realcl. A.	Tydfst.
—	"	"	—	—	3.	V	Realcl. A.	Fransf.
Løverdag	"	8	—	—	8.	V	Realcl. A.	Hist. og Geogr.
—	"	"	—	—	3.	V	Realcl. A.	Engelsk.
Mandag	"	10	—	—	8.	VII	Cl. A.	Hebraisk.
—	"	"	—	—	8.	V	Realcl. A.	Mathematik.
—	"	"	—	—	3.	V	Realcl. A.	Naturhistorie.
Tirsdag	"	11	—	—	8.	VII	Cl. A. a.	Latin.
Onsdag	"	12	—	—	8.	VII	Cl. A. b.	Græsf.
Torsdag	"	13	—	—	8.	VII	Cl. A.	Geometrie.
Løverdag	"	15	—	—	8.	VII	Cl. A.	Arithmetik.
Mandag	"	17	—	—	8.	VII	Cl. A. a.	Græsf.
Tirsdag	"	18	—	—	3.	VII	Cl. A.	Historie.
Onsdag	"	19	—	—	8.	VII	Cl. A. b.	Latin.
Torsdag	"	20	—	—	8.	VII	Cl. A. a.	Naturlære.
—	"	"	—	—	3.	VII	Cl. A. b.	Naturlære.
Fredag	"	21	—	—	8.	VII	Cl. A.	Religion.

B. Skolens Hovedexamen.

Torsdag den 22de Juni.

- 8—12. VII Cl. B. Udarbeidelse i Modersmaalet.
- 8—12. V Realcl. B. Dansk Stiil.
- 3—7. VII Cl. B. Arithmetisk Opgave.
- 3—7. V Realcl. B. Regning.

Fredag den 23de Juni.

- 8—12. VII Cl. B. Latinisk Stiil.
- 8—12. V Realcl. B. Geometrie.
- 3—7. VII Classe B. Geometrisk Opgave.
- 3—7. V Realcl. B. Tydfst Stiil.

Mandag den 26de Juni.

- 8—12. VII Cl. B. Udarbeidelse i Modersmaalet.
 8—12. V Realcl. B. Dansk Stiil.
 3—6. VII Cl. B. Versjon.
 3—6. V Realcl. B. Geometrisk Tegning.

Tirsdag den 27de Juni.

- 8—12. V Realcl. B. Arithmetisk Opgave.
 3—6. V Realcl. B. Engelsk Stiil.

Løverdag den 8de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Religion.
 8—11. VI og V st. Cl. Dansk Stiil.
 8—11. IV st. Cl. Latinisk Stiil.
 8—11. IV Realcl. Tydsk Stiil.
 8—10. I Cl. Dansk Stiil.
 3—7. V og IV Realcl. Mathematik.
 3—6. IV st. Cl. Arithmetik.
 3—6. III st. Cl. Tydsk.

Mandag den 10de Juli.

- 8—10. VII Cl. B. Hebraisk.
 8—11. VI og V st. Cl. Latinisk Stiil.
 8—11. IV st. Cl. Dansk Stiil.
 8—11. IV og III Realcl. Dansk Stiil.
 8—12. II Cl. B. Historie og Geographie.
 11—1. I Cl. Regning.
 3—6. VI og V st. Cl. Geographie.
 3—6. IV st. Cl. Latin.
 4—7. III Realcl. Mathematik.

Tirsdag den 11te Juli.

- 8—12. VII Cl. B. Naturlære.
 8—12. VI og V st. Cl. Religion.
 8—11. III st. Cl. Naturhistorie.
 8—12. II Cl. A. Historie og Geographie.
 3—6. IV st. Cl. Græst.
 3—6. IV Realcl. Engelsk Stiil.
 3—6. III st. Cl. Dansk Stiil.
 3—6. I Cl. Tydsk.
 4—6. III Realcl. Regning.

Onsdag den 12te Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Historie.
 8—12. VI og V st. Cl. Naturhistorie.
 8—9. V Realcl. B Naturlære.
 9—12. III st. Cl. Arithmetik.
 8—11. II Cl. A og B. Dansk Stil.
 3—6. IV st. Cl. Fransf.
 3—6. III Realcl. Engelsk.

Torsdag den 13de Juli.

- 8—12. VI og V st. Cl. Tyskf.
 8—12. V og IV Realcl. Historie og Geographie.
 3—6. IV st. Cl. Tyskf.
 3—6. III st. Cl. Geographie.
 3—6. III Realcl. Naturhistorie.
 3—6. I Cl. Historie.
 4—6. II Cl. A. og B. Regning.

Løverdag den 15de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Latin.
 8—12. VI og V st. Cl. Fransf.
 8—11. III st. Cl. Latin.
 8—12. II Cl. A og B. Fransf.
 3—6. IV st. Cl. Religion.
 3—5. IV Realcl. Regning.
 3—6. I Cl. Geographie.

Mandag den 17de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Geometrie.
 8—12. VI og V st. Cl. Latin.
 8—12. IV st. Cl. Historie og Geographie.
 8—12. II Cl. A. og B. Naturhistorie.
 3—6. V og IV Realcl. Tyskf.
 3—6. III st. Cl. Religion.
 3—6. III Realcl. Fransf.

Tirsdag den 18de Juli.

- 3—6. VI og V st. Cl. Arithmetik.
 3—6. IV Realcl. Religion.
 3—6. III Realcl. Tyskf.
 3—6. I Cl. Religion.

Dansdag den 19de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Arithmetik.
- 8—12. VI og V st. Cl. Græst.
- 8—11. V og IV Realcl. Naturhistorie.
- 8—12. II Cl. A og B. Religion.
- 3—6. IV st. Cl. Geometrie.
- 3—6. III Realcl. Religion.
- 3—6. I Cl. Naturhistorie.

Torsdag den 20de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Græst.
- 8—11. VI og V st. Cl. Historie.
- 8—11. V og IV Realcl. Fransk.
- 8—12. II Cl. A og B. Dansf.
- 3—6. IV st. Cl. Naturhistorie.
- 3—6. III st. Cl. Fransk.
- 3—6. III Realcl. Historie og Geographie.
- 3—6. I Cl. Dansf.

Fredag den 21de Juli.

- 8—12. VI og V st. Cl. Geometrie.
- 8—12. V og IV Realcl. Engelsf.
- 8—11. III st. Cl. Historie.
- 8—12. II Cl. A. og B. Tyskf.

Cirksdagen den 18de Juli kl. 8 foretages Indlemmelsesprøven med dem, som ere anmeldte til Optagelse i Skolen.

Løverdagen den 22de Juli kl. 10. Translocation og Bekjendtgjørelse af Usgangsexamens Udsald.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere indbydes herved til at bære disse Examiner med deres Nærværelse.

Henridhsen.

